

deportarent: sua vina vendi nō possēt
 & sic terra illa graue dānnum i curret.

Us Quid ē ius: qd rigor: qd egas
 & qd dispensatio. R. hz No. ius est
 ars boui & eq cul^o merito qd nos sacer
 dos appellāt. i. sacroz. pceptoz. mīstros
 Rigor hō ē excessus vt austeritas iuris
 aliqtēs ad terrorē script^o: qd qdē non ē
 suāduz vbi tūmēt ne peccm̄ reducat ad
 alios p exēptū vt. in. c. sed illud. xlv. di.
 Qñqz tñ rigor ipē est qd sbitūas iur:
 suāduz est ex v resti. spo. i. l. ius. Egas
 hō ē medīuz iter rigore & dispensatio
 nez & sic dīstīnit. Egas est iustitia dul
 core misericordie tparata. Quid sit dispē
 satio. vīctū ē s. Dispē satio. in pñ. De
 hac materia vide. s. Index p. i. o. h. xvij

Utrū ea q̄ ius sunt valeāt. R. fm̄
 Panoz. i. c. in noīe dñi. de testi. destīn
 guendo aut dispō non ē penal: aut sic.
 Si nō: regulr act^o ē null^o: vt in regula
 que i ius. & in. l. non dubitū. C. de legi.
 Et hoc itellige qñ lex hz ppetua causā
 phibitōis. i. rō phibēdi ē ppetua. Se
 cus si tpatō. s. hz vide. s. Impedimētz
 xvi. & i. c. vides. x. di. & tñ bona glosa
 Aut dispō est penal: & hīc ē maxia dī
 fectas. Quidā dixerūt qd p appositōez
 pene sustinet act^o: qd lex nō vt tūc sim
 plr phibere: sed vltra pcessit apponen
 do penā. Hoc vep nisi lex iducat vltra
 penā actus nullitate. vt in. l. iubemus.
 C. de sa. san. ec. & in. c. qz pp: de elec. hec
 tñ opio nō videt placere. Bar. in. l. pre
 tor. ff. de no. ope. nū. allegat. d. l. iube
 mus. & multa iura q̄ vltra penā indu
 cunt nullitatez actus. Sed certe posset
 rīderi qd i illis iurib^o lex nō fuit p̄tēta
 pena extrīseca sed ēt volūt iducēt nul
 litatē act^o. Panoz tñ aliqtiter limitat p̄
 dicta: dīcēs qd nō semp. ex nō obseruā
 tia legis iducēt nullitas ipso iure s; qñ
 qd p̄stat cām irrītandi: qñqz vero ipō
 facto irrītāt. Scīf. n. debes qd qñqz lex
 iubet aliquā solemnitate. adhiberi tpe
 contractus & tunc si aliter fiat actus est
 nullus ipso iure vt in. c. sine exceptione
 xij. q. ij. & in. d. l. non dubitū. & c. audit^o.
 de elec. C. de testa. hac cōsultissima. Qñ

Lex iubet aliq̄ solemnitate ad hberē
 post hctum: vt aliū actū pfectū & tūc si
 illa solemnitas nō iteruenit non iduci
 tur act^o nullitas ipso iure s; nō valet in
 effectu qz d; annullari nisi aliud expresse
 cauere i dispōne. Et hz videt p̄barti li.
 vniuersa. C. de p̄ci. ipa. offe. Ponē exē
 plū statutū dicit de quibz hōi solnatur
 gabella i decem solidis p libra. certe si
 nō soluitur hctus remanet vald^o s; pos
 sit annullari. Qd pcedit etiā si lex dicat
 alio nō valeat. s; enī itelligi nō valeat
 si effectu vti. d. l. vniuersa. Sec^o si vice
 re nō valeat ipso iure. vt ipso facto.

Legare Quid si legator legauit rē
 alienam. R. Pan in. c. filius de tes
 ta. dicit qd aut qd legat rem alienā in q̄
 hz aliq̄ ius: & i dubio vt solū ius lega
 re: qd hz i re. Et sic nō debetur estima
 tio totius rei. vt in. l. serui electōe de le.
 i. Idē si testator putabat aliq̄ ius hē
 in ea re: qd tñ extinguebat morte. vt in. l.
 vxor partui. fm̄ vñū intellectum. C. de
 lega. Et p hoc posset attētari qd si testa
 tor legauit rem alienā sibi pignoratam
 videatur legasse ius pignoris qd habe
 bat in re. Aut legat rem sibi & alteri cō
 munē: & tūc vt legare partes suā tñ s;
 dixerūt rem meā: vt in. d. l. sui. Et hoc
 vep nisi testator dīxisset. lego totā rem
 vel sba filia. qz tūc debet estimatio to
 tius d. l. in. l. v. le. iij. & no. Bar. in. l. cuz
 alienā. C. de lega. Aut legat rem oīno
 alienam. Et tūc aut est heredis: & tunc
 oīno debet nec sufficit dare estimatio
 nem qz testator pōt legare rem heredis
 sicut p̄p̄tā vt est pulcher tex. in. l. vnuz
 ex familia. h. si rez. ff. de le. ij. Aut legat
 rem alterius quam heredis. Et tūc aut
 scienter & debet illa res vel etus estima
 tio. vt. d. l. cū alienā. Būmodo sit talis
 sed cū cōmertum possit haberi alio
 inutile est legatum: puta si legatur res
 sacra: vel res. principis. l. apud in. in i
 fi. ff. de le. i. Si vero legauit ignoranter
 tunc aut exneo & non valet legatū. d. l.
 cum alienam aut cōiuncte persone: cū
 alio fuisset relictū ēt si sciūisset rē alte
 nam. & debet estimatio. d. c. l. cū. alienā

legantē. R. q. legatum deficit et remanebit hereditibus legantis. Secus si moritur post mortem testantis sed antequam heres adisset hereditatem: q. tunc debetur hereditibus legatarij. l. unica. §. s. ut manifestetur. C. de ca. tol.

- 9 **U**erba relinquo additū vniuersitati bonorum trahitur ad institutiones: et hoc qm nullus alius heres est institutus. et hoc voluit glo. notabilia in. l. huius verbis. in. p. r. u. c. de here. insti. et ibi Bar. Sed. ubi verbum relinquo: vel lego: sit adiectum certe re: tunc nunquam trahitur ad institutionem. l. cogi. §. et generaliter. ff. ad trebellia.
- 10 **P**one statuto cauetur qd qd legatop libra debeat legatarij soluere vnū sol. et tali legato ē institūtū certū onus: nunqd rōne instituti oneris debeat solui gabella. Dicit qd legatū fuit cū onere relicto vt tanto minus teneatur soluerē q̄ta est estimatio oneris instituti. Et ita v̄ voluisse Di. et Bal. p. l. sed si hoc. ff. de p̄di. et demō. Et sic facit qd gabellarios: quibus debentur quattuor sol. p. sacco frumenti. vt non debeat solui de eo qd relictū molendinarius p. molitura. licet sit consuetudo in contrarium.
- 11 **U**erum legata domo veniat hortus v̄ area. R. pan. in. c. ratniti. §. de testa. dicit qd appone domo nō venit hortus v̄ area nisi qm sit iuncta. §. hoc. c. sancitū §. cēsi. q. ibi ponūtur vt v̄uersa.
- 12 **U**trū legatis aliqb̄ reb̄. et postea v̄dit p̄ testatorē teneat heres. Rūdet qd sic nisi v̄dēdo testatō habent animū adimendū legatū. vt iust. de lega. §. si rē. Et indubio pbabit heres volūtatē defuncti eē mutata. vt notat gl. i. d. §. si rē. Idē dīcēdū si rē legatū in pignori tradidit. q. nisi habuerit animū adimēdi legatū tenetur heres eum redimere et legatario traderē. dcā istī. §. s. et si rē.
- 13 **Q**uid autē valeat vxori legatū quo et legat sua dos. R. Asten. l. iij. ti. rxy. dicit qd tale legatū ē sibi v̄tile etiā si nihil v̄tra dotē relictū testator q. plent or est actio ex legato. quam de dote instit. de le. §. et si vxori. q. vt sibi. dicit gl.

legatū statim debetur dos s̄o si p̄sistat in immobilib̄ debetur p̄ annis rē. Itē de dote agit iustū p̄t facere vir. vel alius heres suus. De legato. s̄o solidū nisi obftet salcidia v̄ b̄ficiū iuentarij. Itē valet. q. nō habebit pbare dote fuisse tāte q̄titatē si exprimat̄. alias sic. C. de sal. causa adiecta. l. iij.

Utrum legatū vestib̄ vxori veniant aurea v̄ argētes ornamēta dīctarij vestium v̄ q̄ nō. q. accessoria p̄ciosiora. suo p̄ncipali nō veniūt. Lud. at ro. et q. veniāt et p̄ciosiora et accedūt p̄ncipali. vt. l. et si nō sūt. §. p̄uentam. ff. de au. et ar. le. Et Bar. in. l. ij. ff. de pecu. le. dicit gl. ibi eē falsū q̄ vult qd accessoria p̄ciosiora n̄ extingunt̄ dīstructo p̄ncipali

Additio. Nō tñ bar. i. l. nlli p̄t. §. C. nlli li. isrenis et eque strīb̄ sell. et baltis margaritas et smaragdōs et facintos aptare. l. xj. q. ad ornatum mulier. p̄nētia nō sūt: eis de iur. p̄hibita. S. hodie in multis ciuitatib̄ ē statutū qd ista ornamēta nō sūt mulierib̄ portare p̄ hoc dico qd si marit̄ legaret vxori vestes suas qd s̄ iure p̄tiant oia ornamēta vt. l. vestes et se. ff. de au. et ar. le. tñ eo casu quo sunt prohibite nō p̄t dicit accessoria vestū nec illis vestimentis accedere ar. huius. l. et eodem modo non possunt dicit mulieris causa empta ea que eius gratia sūt prohibita hec Bar.

Utrum autē legatū creditor suo i dubio videat legasse alio copensandi. R. pan. i. c. officij. de testa. dicit qd sic. p. l. si cum dote. §. si pater. ff. de ma. vbi dicit qd si pater tenebatur dote dare filie et reliquit aliquid filie i testamēto. non p̄t filia petere legatū integrū et repetere dote q. videt̄ testator legasse alio copensandi cū dote debita. Bar. et doc. moderat. d. §. si pater. l. m̄tāt hoc verū qm relicto sit p̄ debitore nec necessariū. qui est necessitate iuris tenet ad debitū. Secus qm sit p̄ debitore voluntariū q. ex voluntate sua obligauit se ad debitū. Nā hoc casu nō videtur factū animo compensandi nisi sit expressum. vt in. d. c.

officij. vbi legatū epō simplr factum si
mīnuī portionē sibi debita ex relictis
factis ecclesiis lz Pan. ibi dicat q̄ testa
tor nō ē debitor ep̄: nec necessari⁹ nec
volūteri⁹ qz portio debet ep̄scopo: nō
a testatore sed ab ecclesiis qb⁹ factū ē re
lictū. vñ si testator aliqd̄ reliquid̄ sim
pliciter epō nō pōt vici q̄ relinquerit
animo compensandi cū debito. cū ipse
nō sit debitor ep̄. Oportet ergo q̄ ap
ponat modū in legato si vult cōpen
sationē fieri vt ep̄op⁹ sit p̄tem⁹ illa por
tionē. z lz vult singularit. d. c. officij. q̄ nō.

17 **U**trū minor prodigus vel furiosus i
trans religionem possit legare vel tes
tari: vel aliter de bonis suis disponere:
etiam sine auctoritate curatoris. R. pa.
noz. in. c. presentia. de probatione dicit
secundum cōmuniter doc. q̄ sic dūmo
do tempore dispositionis z ingressus
non sit furiosus. Et hoc aperte sentit
Johannes andreas ibi quia: i istis sp̄ri
tualibus non curam⁹ de patria vel cu
ratoris auctoritate. vt in. c. si animum d̄
iudi. li. vi.

18 **S**ed dubitatur de filiosa. Li. in auē.
ingressi. C. d. sacrosan. eccle. dicit quod
de bonis castrensis vel quasi: non ē
dubitū nec de profectis ijs quia illa sūt
patris. Subsum ergo remanent in bōis
aduentitijs. Panoz. ibi putat q̄ de bo
nis aduentitijs in gressu. q̄ illa in
distincte acquiruntur monasterio. Tūc
qz amplius nō ē filius in potestate pa
tris z sic nō agritur vsu fructus patri.
Tū qz clerici z psone religiose sūt pre
ilegati sup bōis aduentitijs ita vt ple
nā habeant ipsorum administrationem
ita qd̄ est laicis aduentitium: clericis re
putatur castrense vel quasi. Et hac ra
tione forte idem dici potest de bonis
acquisitis prius: vt statim per ingressū
quadeant illo p̄uilegiū. de hoc vide. .s.
Eleric⁹. .iiij. §. si.

19 **Q**uid autem de legatis q̄ sūt mēdi
cantibus maxime mīnorib⁹. puta Fra
tres minores non possunt habere an
nos reddit⁹ per cle. ex. iij. §. cumqz an

nus redditus de verbo. sig. Quidā in d̄
recte relinquunt hospitalibus aut colle
gis terrarū cū onere q̄ oi āno dent du
as petias panni. vñ h̄mōi fratribus mō
tis. An fratres minores possint recipere
R. pa. in. d. c. in p̄sentia. z in. c. nimis p
na de ex. p̄. dicit q̄ talis legata nō valet
qz essent habere quādā p̄prietatem. Et
tot possent esse āni reddit⁹ q̄ n̄ oportet
eos medicare quod esset contra eoz
regulam. Predicatores tū non sūt ca
paties ex eoz regula lz ex p̄sūtutōib⁹.
Quid autem de annuēarijs perpe
tuis, an liceat mendicantib⁹ recipere. R. lz
Pe. de palu. in epla ad magistrū ordi
nis q̄ sicutionē p̄ra ordinē imode or
die scipe q̄tū d̄ianas elemosynas ita ēt
antuerfaria p̄petua nec hoc ē h̄re red
ditus in recipiēdo gratis z in petēdo
extra iudiciū nec in h̄ est necessaria dis
pensatio sicut nec i quotidiē medican
do. lz repetere ea in iudicio tanq̄ reddi
tus sibi debitos non licet absqz dispen
satione que dispensatio fieri non debet
nec illud dissimulari nisi ex causa ne
cessitatis puta i locis vbi ita refugit ca
ritas q̄ fratres seminantes spiritualia
nō possūt aliter metere spalia. hec Pe.
z idem videtur dicendum imo forte
de ceteris elemosynis ānuālibus quas
principes aliquando ordinant dari fra
tribus de gabella z alijs itroisib⁹. Nam
talīa sunt pure elemosyne. Nam ipse cō
cedens ad palcctum potest reuocare ta
lem dationē cum sponte det: z non ex
aliqua obligatōne ad illos non obsta
te q̄ illi qui sunt super illis gabellis te
neantur ex debito dare fratribus ratio
ne ordinationis dñi Addit ēt tpe Pe.
de palu. q̄ de ānuis cēsib⁹ ac ēt d̄ red
ditib⁹ fratrū ad vitā nō lz exigere ea
absqz dispensatiōe q̄ fieri nō d̄z vt dic
tū ē nisi p̄p necessitatē sed oblata licet
recipere. Idem Archi. f. Et per predic
ta patet q̄ si quis legaret fratribus mī
noribus p̄: ouentus aliquorum locorū
aut redditus alicuius possessionis vel
certum quid annuum non lz dicitis fra

tribus filios redditis. petere i iudicio
nec et extra iudicium exigere. Si tamen
heres ipse vellet sponte fratribus dare
hoc casu liceret fratribus recipere ma-
xime per modum elemosyne.

21 **C** An autem indistincte fratribus mino-
ribus prohibeatur anni redditus. & car.
in. d. ele. extul. post fede. q. aut annus
redditus relinquitur ad certum vsus diuini
cultus. puta vini p sacrificio. frumen-
ti p hostijs. & quet. e capax. Aut red-
ditus deputat victui. vl vestitui. vl idisti-
cte relinquitur: & ad modicum tempus: & quetius
e capax. q. vl vnus legatum: cuius summa
est diuisa q ad solutōz: nec p h tollit
medicinas: s; sbleuatur. Aut relinquitur
ad tempus non modicum. & si valz: q. tunc co-
putat iter immobilia. vt in. d. s. cum an-
nui. Et hec distinctio est equa. & dic non
modicum tempus ee diecentū vl ultra. vt no.
in cle. t. de re. ec. non alie. in. gl. Et bñ sa-
cit. d. cle. q. tibi locatio redditu ad mo-
dicum tempus si prohibet tāq alienatio. Ad-
dit etiam ipse. Car. q. non repugnat
mendicanti seruare victualia: quan-
do timet q. alio modo heri non poterunt.

22 **C** Pōe. qdā in testō fratres minores
vel vnum eorum heredes vniuersales
instituit. Primo queritur. an valeat
testamētū. Bar. in tractatu minorariū
di. i. p. d. cle. extul. vbi dñ q. fratres mi-
nores successōnū nō sūt capaces. dicit
q. si fratres minores sunt instituti here-
des & nullū habēt substitutū. vl cohe-
redē: tūc testamētū ē nullū: & heredi-
tas p̄tinet ab intestato venientibus. Se-
cus si in testamēto fratres instituti ha-
bēt substitutū: vel coheredē: q. tunc
testamētū pōt valere: substituto adēn-
te hereditate: ad quē primo p̄tinet vel
adēnte coherede: cui accrescit portio
relicta fratrib; vbi substitutus nō est.

23 **C** Secōdo querit nūqd p̄dicti venien-
tes ab intestato substituti: vel cohere-
des ad q. dicta hereditas remanet s; i-
uris rigore: possint eā retinere licite in
foro p̄scie. & Bart. vbi. s. q. ille apud
quē hereditas remanet de iuris rigo-
re. d. de voluntate defuncti sollicitē inue-

stigare. & tūc ex illa inuestigatiōe. aut
ipse remanet certus q. testator voluit si-
lud suū testamētū valere iure directo
s. testamēti tantū. Aut remanet certus
q. testator. voluit q. valeret et de iure
codicillor;: & oī mō q. pōt. aut nō pōt
esse certus. nec applicat animū ad aliq. s;
p̄dictor;. s; remanet i eo q. ius p̄sumit
p̄rio. casu. q. p̄stat q. testator voluerit
q. valeret iure directo. s. testi tñ. & tūc
ille apud quē p̄dca h̄ditas remanet. it-
cite pōt eā retinere in foro p̄scie. Secōdo
casu. q. ille apud quē remanet h̄ditas
credit defunctus voluisse testm valere oī
mō q. meli; p̄t. & tūc tñ i foro cōscie.
Tertio. hō casu q. ille apud quē rema-
net si p̄tē certus. nec applicat animus
suis ad aliq. s; p̄dictor;. sed ē p̄tētus eo
q. ius p̄sumit. & tūc idē puto q. i p̄-
mo casu. vix puto tñ repi. aliq. q. no-
lit valere oī mō q. melius potest. & tō
foro p̄scie tūc est nō tenere. & ita di-
xerūt multi magistri theologie. & p̄di-
cta vera in venientibus ab intestato. &
in coheredibus. in substitutis aut non
est dubitū. q. voluntas defuncti teneret
nam voluit defunctus q. h̄ de instituto
non adēnte vel q. nō vult vel q. nō
pōt. substitutus admittatur: vt .i. cum
pponas. C. de here. insti.

C Quid si testator dedit substitutus 24
sub p̄ditione. si instituit decesseret sine
liberis ex se legitime d̄scēdētib; vel ex
corpore suo nascētū: nūqd euanescit
substitutio p̄ ingressum religiois. hec
q. satis pulchra & quotidiana est: Et
idē pōt dici q. testator p̄ alia vba con-
tinētā naturalitatē fecit substitutionē
Pa. in. c. in p̄ntia v̄ p̄ba. recitat Jac.
de bel. h̄ac. q. disputasse quā posuit in
s. s; & hec p̄nti i auctōrico de s̄. epi. &
p̄clusisse substitutionē dicto mō cōce-
ptā nō expirare per ingressū filionis.
q. testator p̄ illa verba eligit naturalit-
tatē. nec reliquit voluntatē suā interp̄ta-
tioni iuris. Secus q. locutus fuisset
generaliter. vt si sine liberis decesseret
&c. tūc succedit iuris interpretatio que
cessat in casu certo. q. i iuris nō certis

opus est coniecturis. de reg. iur. estote.
In hanc opt. accedere videntur. mar-
tinus fil. & host. in. c. rainaldus. de te-
stamen. Contrarium tenent Bagarot-
tus dum esset bononie: cum hec que-
stio esset de facto. & Bi. sequitur in. l. si
ita quis. ff. de le. ij. Et Ri. malū. & bar.
in autentico. nisi rogati. C. ad trebel.
& in. l. si ita gs pzealle. & sic post mōuz
elegantē consuluit. in. q. facti Primo
per rationem quam faciebat di. expres-
sio eorū q̄ tacite insunt nihil operatur
ff. de le. i. l. ij. & c. significasti. de elec.
Sed hec verba ex suo corpore vel ex
se legitime natis insunt in illis sbis si
sine liberis decesserit: q̄ nihil opafexpf
sio. Qd̄ insunt p̄ et qm̄ p̄ illa verba. si
sine liberis & c. nō ventūt filij legitimī
m̄. vt. d. l. si ita quis. §. si. ergo solū in-
telligūtur de naturalibus. & in fauore
mōasterij exprat talis sbis. p̄ religio-
nis ingressum. Secūdo mouet p̄ rōez
Ri. malū istud fideicommissū seu insti-
tutio si decesserit sine liberis & c. repro-
batur & p̄ nō scripto hētur. non tō qz
monasteriū hēatur loco filij: qz p̄bet
impedimētū vste cōtēplatiue seu tetra-
hit a vita cōtēplatiua eligēda. nā insti-
tutus timēs ne bona sua cogatur resti-
tuere si decederit sine liberis iducit ad
shendū m̄rimonū. & remouetur a p̄-
posito religiois & castitatis. & id̄ impa-
tor tale grauamē voluit hēre p̄ nō ad-
secto & h̄ voluit tex. in. d. §. sed & hec p̄-
fēt. dū dicit tales p̄ditōes inualidas &
pro nō scriptis. Sed hec p̄ditio de q̄
l. q. nostra ē multo plus p̄trata vite cō-
tēplatiue castitati & religioi. q̄ illa de
q̄ l. d. §. h̄ & hec p̄nti. & i. d. c. i. p̄ntia.
ergo forū d̄z illā hēre p̄ non adiecta.
& ita ē refert & tenet C. in. d. aut. nisi
rogati. Alia motiua Bar. vide in locis
p̄allegat. & Pa. dicit q̄ motiua bart.
ipsā veritatē cōtinere v̄nr. & p̄ hac cō-
clusionē adducit Panoz. bo. tex. i. l. ite
si nō nupserit. ff. v̄ cōdi. & demon.
vbi dicit q̄ si testator filijquit t̄tie ducē-
ta si nō nupserit. & si nupserit reliquit
centū. si t̄tia elegerit nuptias d̄z hēre

ducēta t̄n nō impleuit cōditionē. s̄z illa
h̄ p̄ nō adiecta. qz retrahit a matrimo-
nio carnali cōtrahēdo. Idē & forū si
a spirituali. & per h̄ clarissime p̄z intel-
lectus illius. §. s̄z & hec p̄nti. & d. c. in p̄-
sentia. obtinet ergo hoc Monasteriū.
non qz habeatur loco filij vel heredis
quia fuit illa allegatio partis. sed quia
h̄ p̄ nō adiecta si voluit intrare mōa-
steriū. hec pa. idē t̄z ang. i. p̄ntio. lxxx.
incipiente. Ip̄anes suū p̄didit testm̄.
& cōfirmat p̄ auctoritates doc. Primo
bagaroti q̄ sic de p̄cordia sacri collegij
bononiēsis r̄ndit. cū hec questio occu-
risset de facto. l. cū substō facta erat p̄
verba naturalitatē solū sapientia. Et idē
tenent Bi. i. d. l. si ita gs. Idem dicit te-
nuisse Rai. & q̄ p̄dicta tā iure canoni-
co q̄ ciuili locū hēant. cū gs religio-
nē frat̄z minor̄ ingreditur. t̄z Inno.
& Jo. an. post eū in. d. c. in p̄sentia hec
An. Idē t̄z do. Alex. de imo. i. consilio
xxxv. incipiente. redēptoris v̄ri inuoca-
to suffragio. sup̄ cōtētis. vbi concludit
posito q̄ i hec cāu eēt varie opt. doc.
que faciant rem ambigūam. Ut nota
glo. in. l. cum de nouo. C. de legib. in
in dubio d̄z iudicari p̄ religione. l. sūt
persone. ff. v̄ religio. & istā tenuit par-
tē et qm̄ per verba naturalitatē signifi-
cāta adiecta ē p̄ditio substitutiōis in
d. l. sigs ita bar. salt. Et. rat. Bal. Ange.
Pan. de ca. i. auc. nisi rogati. C. ad. tre.
idem t̄z. bar. i. consilio suo incipiente.
Muricēsis. Idem ē firmat ange. per
plura argumēta in sua disputatiōe in-
cipiente. nobilis qdā genere. et fm̄ euz
quādo ingrediēs esset ingressus regu-
lā frat̄z minor̄ q̄ nō sunt capaces. q̄
plus ē. h̄c ē opinio tenet an. v̄. buz
& do. Abb. i. d. c. i. p̄sentia. to. v̄ imol.
in. l. fideicommissū. ff. v̄ cōdi. & demon.
& Rai. cu. & Pau. de castro in. d. l. si ita
quis. §. is cui. Et hec opt. ē magis cō-
mūis & pluribus favorabilib⁹ rōnib⁹
seu plurib⁹ auctoritatib⁹ mūta. Et p̄
cōsequēs in iudicādo nō ē recedendū
ab' es. Nec refert sine testator dixerit
simpliciter sine filijs. siue dixerit sine

Alis legitimis & naturalibus: quia utrobis
est eadem ratio: ergo idem ius esse debet. l.
sittio. ff. de sbo. ob. & c. ij. de transla.
prela. & presertim quia illud expressum
tacite inerat. hec do. alex.

25 **¶** Quid autem si rogatus restituere here-
ditatem vel legatum fiat clericus: nunquid
evanescat substitutio. Glo. in c. in pre-
sentia. de pba. dicit quod sic. duobus in in-
teruentibus: vbi quod perpetuo maneat in
ecclesia: & relictum expedit in piis casibus. Sz
no. quod tex. in d. §. sed & h. loquuntur de in-
trante religionem & de eo quod sit clericus.
unde insurgit versus intellectus ad illud
tex. ut loquatur de ingrediente monasterium:
ut ibi sit monachus & clericus & sic sit
sensus quod siue ingrediat ut sit quersus
monasterium: siue ut sit monachus & cleri-
cus: semper evanescit substitutio: ex quo
in ecclesia perpetuo est mansurus. & bona
expedient in piis casibus: & iste intellectus
pluribus gl. in d. §. h. & hec. & Pan. Ad quod
eum ponderaret: ut perpetuo maneret in
ecclesia: si efficeret clericus secularis.

26 **¶** Quid autem si institutus ingrediat mo-
nasterium: sed monachus non tenet. R. gl.
in d. c. in presentia quod per h. non evanescit sub-
stitutio. Quod ens quod fiat monachus. Et per
h. dicit Uin. quod si moriatur antequam teneat
monachatum: substitutio non evanescit. Idem
si intravit: & antequam probatus extitit.
Idem si intravit. & monachatum tenuit:
si h. fecit in fraudem substituti sine coiter
doc. quia fraus & dolus equiparantur. Et
probatur fraus: probando combinationes
factas per heredem ipsi substitutio. Ad
hoc tex. singularis. i. c. si. xx. q. ij. predi-
cta fallunt in fratribus minoribus.

27 **¶** Et per predicta versus solus quod si puella
cul relictum sunt. c. si nupserit. si homo reli-
gionem intraverit. l. q. nihilominus si in-
trabit habebit. c. quia talis conditio versus pro-
bere impedimentum vite contemplative: &
sic debet haberi pro non adiecta. Idem
versus tenet. Ri. mala. indistincte: nec disti-
guunt: an sit filia versus extranea: ut quodam fa-
clit: imo est conditio inducens viduitatem
spernitur ut notat. C. de ind. vidui:
R. totum & gl. ibi in l. si. quod de eo quod quo

tidle relinquitur mulieribus. vbi dicitur in do-
mo mea remanserit: & ad sua vota non
traheret. an per hanc conditionem videatur
inducta viduitas Bar. ibi h. doc. rudent
quod per hanc verba non inducitur viduitas.
imo deum legatum pro presentia est purum: pro se-
quenti conditionale: ut donec erit vi-
dua capiat sine satisfactione cum desierit
esse vidua desinat capere.

Aditio. Quo tamen ad filiam 28
Aug. de are. insti. de le-
gatis. §. pene quocumque dat modum ut testa-
tor possit gratiare scilicet quod dicat relin-
quo filie mee certum: & ei quod duxerit eam
in uxorem relinquo quinquaginta libras modo va-
let illud relictum & monasterium si poterit ca-
pere: quia non est relictum uxori. h. et quod du-
xerit in uxorem h. probatur in §. titio ge-
nero. l. titio certum. ff. de condi. & demon.
Cōsuluit in Bar. ibi. quod addat unum vi-
delz quod id quod marito relinquitur dicitur pro
dote filie alio pro se haberet. finis.

29 **¶** Donec quidam simpliciter legavit ti-
tie puella maritade. c. mori illa puella
antequam prosequatur relictum. dubitatur an ex-
piret relictum: an homo sit quereendus in ali-
am puellam maritandam. R. Panoz. in c.
nos quodam de testa. dicit quod ex variis con-
jecturis index coniecturabit. An testa-
tor haberit respectum ad aiam. an ad fa-
vorem illius puelle. Forte quia diu sibi ser-
uierat nam tunc prescriptio est quod voluit po-
tius eam remunerare. Secus ergo si ex con-
iecturis hoc non potest constare: quia dicitur tunc
conuertit ad aliam puellam maritandam: quia versus
factum preplatione anime.

30 **¶** Ut autem heres substitutionem gra-
uat. vel rogatus restituere hereditate:
possit alienare vel obligare res que
restitutioni subiacent. R. regulariter non
nisi quatenus contingit heredem ratione
tertie vel quarte. ut. l. si. C. co. delega.
fallit tamen sine voce. i. aliquibus casibus.
ut no. Bar. in anc. res que. C. communia
dele. fallit eunt in dote & donatione pro-
pter nuptias. Tales enim res alienare
& obligare potest. pro modo personarum
honestati congruo.

31 **¶** Quid autem si pater vult ponere filium

an in monasterio: an possit alienare
de rebus q̄ subiacēt restituōi. R. Bart.
vbi. s. dicit q̄ sic: qz introitus mōaste-
rij ē favorabilior dote. vt appet i aūc.
de san. epi. §. sed z hac p̄fitti.

32 **C** An aut̄ p̄ alimēt̄ possit fieri aliēa-
tio de rebus q̄ subiacent restituōi si
aliquide nō h̄ntur. Bar. vbi. s. fm̄ cōster
doc. dicit q̄ p̄ alimētis pōt fieri aliēa-
tio. sicut p̄ dote. Nam sicut est officiu
paternū dotare ita ē paternū alere. Et
idē purat bar. qm̄ fili⁹ caperet a latro-
nib⁹. vt p̄ eo redimēdo possint aliena-
ri bona ipsa que subiacēt restituōi.

33 **C** Sed qd̄ si pp̄ delictū fili⁹ ē cōdēna-
tus: an p̄ redimēdo sibi vitā v̄l mem-
brū possint alienari res q̄ subiacent re-
stituōi. Istū est dubiū qz sua culpa
incidit in h̄ bar. r̄ndet per istud verbū
cogitabls. S3 Ang. z Imol. in. l. mar-
cellus. §. res q̄. ff. ad tre. v̄r̄ tenere q̄
hoc casu nō possint alienari. Et hoc qz
culpa sua zc.

Legatus. Quid est legatus. R. scdm̄
Directo. li. iij. est is cui certa patria
seu prouincia regēda cōmittitur extra
eo. c. l. z. c. nouit. z. c. legatos. li. vi. z ē
ordinarius in prouincia sibi decreta.
nec creditur alicui afferenti se legatū
nisi hoc in scriptis probauerit. Et de
mandato apostolico fidem fecerit.
lxij. di. lectis. C. de man. prin. l. vnica.
Ad hoc facit quod notat glo. in. c. si-
cut nobis de sen. ex. qd̄ non creditur
cardinali afferenti aliqd̄ in p̄iudiciū al-
teri⁹. Et dicit ibi Pa. q̄ si cardinalis
dicat papā sibi aliqd̄ cōmississe oracu-
lo viue vocis tēdēs i p̄iudiciū alteri⁹.
nō creditur sibi nisi aliter pbaret.

34 **C** S3 qd̄ si legat⁹ pdidit litteras Et
vult pbare amissionē litteraz sue lega-
tionis. R. q̄ nō audīt. extra de of. dele.
cū in iure. z. d. l. vnica. qz nō est aliqs
sibi corā quo fieret pbatio. Als̄ tñ si ē
honestus z notus pōt z dz ei credit. xc
vy. di. nobilissim⁹. S3 lz legat⁹ sit reci-
piendus. z ei credit̄ obeat si ē notus vt
in prealle. c. nō tñ sine litteris s3 Tā. z
Arch. vt sic audeat aliquid iudicare.

Nec dicitur in. d. c. nobilissimus q̄ ali-
quid iudicauerit. qz bñ nuncio sine la-
teris creditur propter honestatē p̄sone
cum nulli p̄iudicetur p̄ hoc. Secus si
p̄iudicaretur. z legatus non sine pe-
riculo recipitur. Ideo maior est in eo
examinatio faciēda. xly. dist. gescam⁹.
C Quod sūt genera legatorū. R. tria. s. 2
legati de latere. Et fm̄ Jo. an. solum
cardinales dñr de latere. Alij a sede a-
postolica dantur nō de latere. Alij sunt
qui p̄re textu ecclesiarum suarum ha-
bent legationem vide multa de h̄s. s.
Absolutio. y. §. iij. iij. z v.

C Quero in qbus legatus de latere si 3
pōt. R. in illis que sedi apostolice sp̄a-
liter reseruat̄ur extra eo. qd̄ trāsfationē
vbi Ber. xly. cāns resuauit Si host.
ponit. lx. q̄s in h̄s vers. declarant. si
sit catholic⁹ papā nō iudicat vllus. Eri-
git z s̄bicit: cathedras z ditidit. v̄nir.
Antat vota crucis: restaurat: extim̄t
ad se. Matiores cāe referūt: legitimat:
qz Promouet: appellare vetat: phibz
profiteri Deponit: trāsfert: suppletqz
renunciat illi. Presul z exēptus: simō-
iurās. anathema. vel pp̄riū: vel legatū
v̄l lex vtriusqz. Neqz p̄cipās z siquē
spōte salutat. Quē canō dānat: sibi so-
li qñ reseruat. soluit a papa nec si quē
regula dānat. Ad dās suspēsus: cāuz cū-
fertur ad ip̄m. Rescriptū fidei dubiū:
cōfert bōa plura. Irruat infectū: legē
pd̄t generalē. Approbat imperiū: fir-
mat deponit: z vngit Locū generale
facit: sancit quocqz sanctos. Ens nō ēē
facit: nō ens fore palia semp. Portat.
p̄cedit: legi nō subiacet vlli. Appellat
Appellat ad hūc medio sine iudiciūqz
Est p̄ lege sūt: monachū reuocat ren-
tētē. Mains adulterio soluit gñall
ter artat. Et larat qd̄qz sponis nocet:
ordinat extra. Tēpora dādo sacru: p̄
motū promouet idē. Ordināt atqz di-
el: q̄ cōsecratur z ipse. Utuentisqz locū
cōcedit. iureqz priuat. Insignit laico sa-
cra dat: crisma ministro. Sūma sede
sedet: plenusqz vicarius extat. Si sit ca-
tholic⁹ zc. Nō enim accusari vel iu-

Accari pōt ab vlllo nisi de heresi. xl. d. l. si papa: Exigit .s. cathedras. xvi. q. i. felix. q. solus facit epos. Et id dicit q. ab ecclia rōana ois dignitas originē sumpsit. xxiij. d. c. i. z. subijcit cathedras .s. episcopales. extra eo. q. trāslationem. Et diuidit .s. cathedras episcopales Et vnit. .s. easdē. xvi. q. i. z. tēporis q̄litas. z. extra de exc. pla. sicut vntre Mutat. .s. easdē cathedras. extra de trāsla. pla. c. i. Mutat vota crucis nullus mutat votū terre sancte nisi ipse. extra de voto. c. ex multa. z. c. qd sup his. z. c. magne restaurat. scilicet ab ordine de gradatos restituit. extra de cle. nō re. ex tue. Eximit idest. epos z. alios. xvi. q. i. frater noster. Ad se maiores cōe referūtur extra de trāsla. pla. c. i. z. c. maiores. de bap. Legitimatq. extra q. si. sint legi. p. venerabilē. Promouet scilicet insufficientes: siue defectus patietes. puta illegitimos Extra de si. p. sby. c. pe. z. si. Itē bigamos. xxxiiij. d. l. c. tor. Item promouet ad episcopatus q. nō sūt i sacris. Idem pōt dici in alijs defectibus q. sacrilegij instar ē disputare vtrū dignus sit quē princeps elegerit. xvij. q. iij. §. q. aut. appellare vtrūq. duobus modis intelligitur Primo q. nullus alius excepto principe pōt cōmittere cāz appellatiōe remota: nec hoc legatus pōt facere nec ēt pōt pcedere vt pcedat simplr z. de plano simpa. in. d. c. qd trāslationem z. extra de offi. dele. super qōnū. Secūdo q. ab ipō nō appellat cū superiorē nō hēat extra de elec. l. z. hoc spālissimū ē i papa l. z. Primū vtrūq. principi sit cōe phibet profiteri citra. xiiij. annū regulariter in insulis autē citra. xvij. annū extra de regula. q. in insulis. deponit. .s. episcopos. iij. q. vj. quōuis transfert scilicet epos. d. c. qd trāslationē suppletq. defectum si q. ē extra de trans. pla. c. i. sō tota die in cōfirmationibus bñficiōz appōit hec clausula. .s. suppletes defectū: si quis ē de plenitudine potestatis z. pprobat extra de elec. illa. nā pōt v. iure. .s. ius dispēsare z. ita pōt supplere

dēm defectum iure positū. extra de cōces. p. bē. pposuit. Suppletq. defectū regis vacāte regno extra de elec. cum inter. z. defectū spatoris vacāte impio extra de fo. cōpe. c. licet Renūciat illi presul vbi ēt scriptura exigat. viij. q. i. §. ecce. z. exēpt. repete illi renūciat .s. pape. extra de renū. dilect. filij. secus i trāslatiōe q. pōt fieri p. legatū. extra de cōsue. cū venerabilis z. de elec. si abbatē. li. vi. simon. .s. soluit a papa q. ipse solus dispēsat cū simoniacis in ordine z. in bñficio vt p. vltra iura cōia p. mltas extrauagātes Jurās. .s. soluta papa intellige Ut dictum ē. s. Juramētū. .s. q. nullus citra eū totalr absoluit a iuramēto si licitū ē. Anathema vel p. p. nō .s. soluit a papa. quasi dicat nullus potest absoluere excōicātū a papa. nisi ipse solus vel cui ipse specialiter Bemādauerit vñ i h. cān petiē absolutio excōicatiōis a successore. extra de elec. venerabilē v. l. legatū spete anathema z. iūge soluit a papa z. subandi vel delegatū cui. .s. legatū iurisditio expirauit z. cui nullus successit. nā excōicātū a tali nullus absolnere pōt nisi papa. vt p. extra de offi. dele. querēt. vñ nec legatū pōt sniaz delegatū. d. pape reuocare v. l. relaxare v. l. impedire licet eā possit confirmare Sic exponit illd extra de tre. z. pace. c. i. pōt ēt exeg. extra de of. le. studij sti Et ē rō q. par. n. h. z. impiuz i pte v. l. lex vtriusq. .s. iā Pape q. legatū supple soluitur a papa: quasi dicat si lex istius vel illius obscura sit z. legatio finita sit nec aliquis legatū missus ē in eādem pntnciaz. vel si querat de dispensatione in cāibus illis qui sunt Sedi apostolice reseruati ad solū papam p. tinet declaratione z. dispensatiōe. Neq. participās. .s. excōicatio a papa ex certa sciētia z. i. d. i. s. officijs: supple nō soluit nisi a papa. d. sentētia excōicatiōis. si gnificauit. z. si quē spōte salutat. .s. soluitur a papa Si eis ex certa sciētia aliquē excōicātū salutauerit: v. l. abs. ei de z. participauerit presumendū est q. eo ipō ipm absoluere velit q. princeps

ficis nō sū vacās. extra de pce. p. c. i. In
reg. puat. Auferendo vni z pferendo
alijs vñ ēt pōt venire p̄ p̄cilia. extra de
elec. significasti. qd nō pōt legat⁹ extra
de pben. dilect⁹. el. i. Insignit. i. insignia
ep̄alia pcedit aliquoties abbatibus z
alijs inferiorib⁹. puta mītrā. baculū pa-
storale. anulū. sandala z hmōt extra de
p̄uill. c. abbates. z. c. vt aplice. li. vi. Lat
co sacra. dat. i. sp̄ialia pcedit. sicut sus
etigēdi. extra de iure pa. nobis. Et deci
mīs eximēdo ip̄m extra de deci. a no-
bis. Nō alio facere nō p̄t. Et p̄t laicis
sp̄ialia delegari. q̄ tñ s̄t eis als iter dicta
extra d̄ p̄st. ecclie sc̄te Marie. Crisma
mīstro. i. cōcedit p̄b̄ytero q̄ possit iſā
tes crismaf i fronte. xcv. di. p̄uēt. Nō
a nullo alio fieri p̄t extra de p̄sue. quā-
to. Sūma sede sedet. s. in illa. quā sibi
dñs in petri p̄sona sp̄aliter elegit. extra
q̄ si. sint le. p̄ venerabile. Plenusq̄ vi-
car⁹ extat. q̄uis. n. q̄libet ep̄s possit di-
ci vicari⁹ xp̄i. tñ. est p̄icularis. s̄ pa-
pa est vicari⁹ gn̄alis vñ oia regit z de
oibus vt sibi p̄z iudicat z disponit. ix.
q. iij. cūcta p̄ mīdū. z. c. p̄ p̄ncipalem.
Legatus hō predicta vsurpare nō d̄z
nisi velit p̄fundī. extra de vsu pa. c. nisi.
z de trāf. p. c. i. ij. z. iij.

4 C S̄z q̄ p̄t facere legat⁹ in puincia si
bi decreta. R. s̄z Bir. pōt oia exercere
q̄ faceret ip̄s q̄ est transmīsit. p̄ter ea q̄
sūmo p̄ntifici resuānt. q̄ posita sūt ip̄-
cedēti. S. nā ad ip̄m spectat puincia si
bi cōmissaz malis hoib⁹ purgare. ff. de
of. p̄si. l. iij. Itēz audire cās puincializ
q̄ p̄ appellatōnez vel q̄rtimōtiā ad eū
deferuntur. extra eo. c. i. Itēz pōt facere
p̄ciliū p̄tulare. puta puinciale cū ep̄s
puincie sibi decreta. Itē z ei⁹ idulgen-
tieficut z idulgentie ep̄oz sūt p̄petue
Itē legatus de latere archiep̄oz. ep̄oz
z exēp̄oz electiōes pōt ex officio p̄fir-
mare. S̄z alij legat⁹ hoc nequeūt. nisi
eis a sede aplice sp̄aliter sit p̄cessum ex-
tra de elec. si abbates. li. vi.

5 C Legat⁹ de latere dūtaxat pōt de ex-
emptis se ipeidire. et q̄ imediate sunt
pape. Et de cāis q̄ p̄ ipsos mouent sal

uis tñ que sedt aplice sp̄aliter p̄ p̄uile-
gia eoz resuāntur. nō obstatib⁹ p̄uile-
gis qz s̄m glo. in. c. q̄ trāstātonez. de
of. le. p̄uilegia extmūt eos a iurisdicōe
ep̄oz. Sec⁹ a iurisdicōe pape vel le-
gatorū. de alijs secus nisi hoc eis sp̄al-
ter cōmittatur. De ordine tñ s̄rum mī-
noz vñ aliud dicēdum. de quo vide. s̄.
Exēptus in p̄n. Itēz exēptus a iurisdicōe
cūvilibz ordinarij. nō itelligit ex-
ēpt⁹ a iurisdicōe legat⁹ ip̄z extmūt
C An aut legatus de latere possit alte-
raf legata scā ad certū vsū piū. z p̄mu-
tare in aliū vsū. R. De. de perusio. vt
detur distinguer. q̄ aut ille vsus p̄t im-
pleri de iure z de facto. puta qz legat⁹
qz vt mōasteriū fieret in tali diocesi
ep̄s est contentus. Et sic tenet de iure
z nullū aliud ipedimētū est in facto. qz
pecūia est parata z cetera alia necessa-
ria. nec est q̄ aduersetur. Et sic pōt fieri
de facto. Et tūc dico q̄ nō pōt cōuertī
in aliū vsū. z iste est casus. c. nos q̄
dem. de testa. Aut ille vsus pōt impleri
de iure. s̄z nō de facto. puta pp̄ guerrā. vt
qz pecunia est modica. vel nō est loc⁹
in ecclesia vbi legauit p̄ capella fiēda
z hmōt. Et iste est casus. l. legata. de ad-
mī. rez ad ciuit. p̄t. Et tūc pōt fieri com-
mutatio auctoritate superioris. et si in re-
statimēto sit clausula q̄ nō possit p̄uertī
ad aliū vsū q̄ deputatū. Rō qz volū-
tas testatoris d̄z iterptari s̄z ius cōe: vt
res magis valeat q̄ p̄eat. z tō cū de iu-
re cōt possit in aliū vsū p̄uertī: nō ob-
stat talis clausula ergo zc. Et ex his d̄t
c̄t. Sepe q̄ si mīh̄ legat⁹ vt vadā vltra
mare z nullus audeat ire: q̄ p̄sequar le-
gatū. s̄z nō vadā. dūmō vadā ad s̄lēm
locū: S̄i si testator legat⁹ p̄ labore it-
neris. vel p̄nie sibi inuncte vt vadā ro-
mā z pp̄ ipedimētū nō possit ire: p̄se-
quar legatū: dūmō ad locū p̄silem va-
daz. d. l. legata. Excipit tñ qd legat⁹ p̄
subsidiō terre sancte: qz si nūc nō pos-
sum: spectabo t̄ps: z seruabit legatū. c.
magne extra de voto. Aut vsus pōt im-
pleri de facto s̄z nō de iure. z tunc aut
hoc est. qz nō est ad aliquem finē hone-

sine denunciatioe & pcessus carēt virtibus finita legatione. Quin etiam si durante legatione: legatus in aliqua ecclesia facit aliquā reservationē nō pōt illa pendēte facere aliā in illa ecclesia. Si militer ēt postq̄ reservauit vnū beneficium p̄ueniens ad collationē cuiuscūq̄: ipsa reservatioe pendente nō poterit aliud reservare: q̄ ad eūdē p̄tinet extra eo. present. li. vi.

12 **C** Nullus legatus pōt facere aliquam reservationē de ecclesijs & dignitatibus ear. vbi illi q̄ p̄ficiūtur habent p̄ electionem assumi: nec se introumittere: q̄ eligere & postulare valeāt. extra eo. deliberatione li. vi.

13 **C** Nullus legat⁹ pōt cōcedere alicui in gnālis vel spālī: vt recepta resignatioe illoz q̄ habent beneficia possunt illa alteri p̄ferre. alr non valet. extra eo. deliberatione. li. vi.

14 **C** Constitutioes legatorū durāt & sūt p̄petue. Secus si cās delegāt: q̄ egressis illis de p̄uincia nō durat iurisditio delegatorū. nisi ante legatorū discessum citatio p̄cesserit. extra. eo. nemini.

15 **C** An aut solus legatus possit statuta edere. Sic fm no. in. c. fi. extra eo. q̄ i spectantib⁹ ad iurisdictionē solus legatus pōt facere statuta. dūmodo illa statuta nō sūt q̄ canones generales. q̄bus legatus non pōt in aliquo derogare. Idem dicimus in epō vt no. Joā. an. in. c. fi. de of. archiep̄. Idē dicit Be. & plus v3 q̄ ep̄s nō pōt facere statuta quo t̄s cōe artetur. Si t̄n legatus vellet statuere in p̄cernētib⁹ sen alioz p̄ iudiciū: t̄c d3 h̄re illoz cōsensum seu p̄uincā vt no. Inn. in. d. c. fi.

16 **C** Legat⁹ nō pōt p̄cessū delegati impeditre: aut ei⁹ sniaz irritare sed pōt eū p̄firmare & exeq. extra eo. studulsi.

17 **C** Quot modis finitur legatio. R. s3 Jo. an. quattuor modis. Primo si datus fuit legatus ad rēpus: finito tēpore finita ē legatio. extra de of. dele. de causis. Secūdo q̄n renocat⁹ est. ff. de iudi. l. iudiciū. Tertio q̄n egressus est legatio ne3 aio nō redeūdi. Secus si aio redeū

di extra eo. nonit. Quarto per mortē ipsius legati. nō t̄n morte cōstituētis. extra eo. legatos. li. vi.

Legitim⁹ fili⁹ q̄ est. R. fm Rai. q̄ de legitimo m̄rimonio natus est vel de eo q̄ legitimū reputabatur. vñ si vtr & mulier p̄xerunt in facie eccleie bona fide credētes se legitime copulatos. cū t̄n nō eēt: vel si alter eoz t̄n h̄ credebatur. puta q̄ p̄xit cū eo quem nesciebat h̄re vxorē talis reputatur legitimus & vtriq̄ parētū succedit. extra eo. ex tenore. Sec⁹ si clandestine p̄xissent q̄ v̄ fuisse ignorātia affectata. & m̄tio magis si p̄xerūt publice: sciētēs abo t̄m pedim̄ extra v̄ clā. v̄ despō. cū ihibitio.

Quot modis q̄ legitimat⁹. R. triplr
Pr̄o p̄ sequēs m̄rimoniū. Et hoc si iter illos poterat t̄c q̄n h̄uerūt illuz filiū esse m̄rimoniū. ēt si ille vel illa an q̄ sumeret talē p̄ugē: pus cū altero p̄xisset q̄ postea moreret. de hoc vide. s. fili⁹. §. ix. z. c. Illimus. §. xxv. Secūdo mō p̄ spālē indulgētā pape. de hoc vidē s. c. Illegitim⁹. §. xxy. z. xxij. Si autē fiat p̄ ep̄m legitimatio valebit ad hoc vt minores ordies suscipere possit: & b̄nificiū sine cura v̄bticēq̄: & ad successionem bonoz & act⁹ legitimos seclares in terris t̄pāl̄r eccleie subiectis. & ēt i alijs terris quātū ad ea p̄ q̄ n̄ fieret alteri p̄ iudiciū. Et m̄tio magis v3 ad h̄ l̄tatio p̄ papā. S3 i h̄is p̄ q̄ fit alteri p̄ iudiciū puta q̄ succedebat ab itestatorū v3 legitiatō. nē p̄ papā nē p̄ ep̄s i tr̄is q̄ eis t̄pāl̄r n̄ s̄ s̄ s̄ inn. & Ber. ex. e. p̄ venerabile. s. h̄ v̄s. s. Illim⁹. §. xvi. Tertio mō l̄tāt q̄s p̄ leges seclares m̄tis modis. q̄ reduci p̄nt ad tres. Pr̄o si p̄ filiū nālē offerat curie ipatoris efficiaturq̄ curtal. vt i anc. g. mo. nā. ex. l. i. §. sigs l̄ḡt col. vj. Idē si offerat cū curie ciuitatis. de q̄ v̄l de curi vico sit or tūdu. vt isti. s. nup. §. vl. Secūdo mod⁹ si p̄ cōcedēs i testō filiū nālē noie legitimū h̄f dem. ipse postea offerat testm̄ p̄ncipi. v̄l si p̄ in iustro p̄ publicā manū. p̄fecto. v̄l p̄pta māu scripto cū s̄b scriptioe tr̄iū testiū. cū filiū noie. nec

adfectu naturalem. ut in auct. ut liceat
ma. z auct. §. ad hec. Tertio modus si
nullo filio lino exite. ipse nalis filius se
ipsum offert curte. ut in auct. qui mo.
natura. et. le. §. i. Nec legitimatio p le-
ges facta valet ad secularia z spalia q
ad successionem z dignitates in terris
tm subiectis pnt legitimatis z in alijs
vbi no fit alteri pntdiciu. Ad ordinem
tm vel dignitate ecclesie no se extendit
fm Inn. z Ber. Spurijs no no pnt le-
gitimari quatu est p leges. Sed ipera-
tor vel alius auctoritate eius aliqu de
gra legitimat z similiter papa.

2 **Q**uid si iperatoz legē faceret vel re-
scriptū pcederet q spurius succederet
no obntib legibus Fryjs. R. Alsten. li.
viij. ti. xxxviij. de mēte. Do. q lz impa-
toz illegitimos possit ad hfditate admit-
tere tāq legitimostm no pnt sup hoc
legem generalem pdere qz multi non
curarēt vñ filios haberēt: dūmodo si-
bi succederent. Et sic lex talis esset cā
multoz mortaliū peccatoz: ergo abo-
lēda extra de pncip. c. si.

3 **N**ungd aut legitimatio vel emanci-
patio possit fieri de filio quo ad certuz
actū. z quo ad alios nō. R. Bar. in. l. i.
§. in filij. ff. ad trebel. relinqt sub dubio
Sed Ang. in. l. si ab eo. C. de le. hf. cō-
cludit. q sic. Et Pau. de castro dicit se
alias cōsuluisse q p pōt legitiare filiu
spurtū cū hac pditōe. ne succedat. z ita
dicit se postmodū inuenisse. Rat. de for.
q ita cōsuluerat i civitate pisana. Quo-
tm ad litationē respectu vni actū bal.
in. l. sentū. C. g. te. fa. po. t3 q si. qz liber-
tas est iditribilis. l. i. §. i. C. de la. li. tol.
Et ad h facit tex. i. l. qsituz. ff. de adop.
Et hec opio vñ cōtoz. Sz dictū Pau.
z alioz fm bar. cep. in tractatu suo de
cautellis. pōt pcedere q p viā dispen-
sationis fieri possit. ut p certo actu tm
dispēsetur q fiat statū mutatio. ut no.
in. l. si parit. ff. de li. cā. Et tō cautela est
parentib q hnt filios lfos z nales z
spurijs qui vellet ipsos spurios ltiari
facere: sed nollet q succederent cū lris
pariter nisi certo mō put eis parenti-

bus placuerit. Nā comes palatin⁹ vel
alius q hz prāte legitimadi lz no possit
litare qtm ad vñ actū tm: qz legitimatio
est re integratio tot⁹ stat⁹. d. l. qsitū. z. d.
l. si piter. tm pt dispēfare ut possint suc-
cedere certo mō: qz ista. nō est pprie le-
gitimatio. sed dispensatio. Et lz iste co-
mes nō possit plus facere qz sibi pms-
sus sit. minus tm facere pōt qz nō hz ser-
uare formā sui pūlegij. sicut facere de-
bet index delegatus.

Legitima portio sciendū q olim
sunt licitū cuiusq totā hereditatez
suā relinquere alteri. Sed salcidiuz sta-
tuit. q quarta deberet relinq legitimis
heredib⁹. z triplex est lita portio quartū
vna est debita iure nature. Et dī debi-
tū bonoz subsidiū. z hec debetur filijs
tantum qui sine causa exheredari non
possūt. z huic portioni nullū grauamē
vel dilatio pōt iponi. C. de inoffi. testa.
oimodo. z duabus. li. sequē. Et hec est
talis si sunt quattuor filij. z. j. debent
habere tertiam ptem Si sunt quoz vñ
vltra debent hēre medietatē. C. de inoffi.
te. auct. nouissima. z intellige tertā ptem
vel medietatem ei⁹ q eis deferebat ab
intestato. ut no. glo. in. l. si arrogatoz
de adop. z ibi Bar. p hoc allat. l. papu-
nlan⁹. §. qm at. ff. de inoffi. te. z intelli-
ge detractis debitis. si qua essent. item
est alia portio. f. 4. falcide. que debet
iure institutiois. ut cū alijs est institu-
tus heres z illa hereditas est exhausta
per legata tunc institui⁹ pōt detrahere
sibi vsqz ad quartā ptez hereditatis. de
trahendo de singulis legatis. si de quo
cūq legato p rata tm qtm ei dez est le-
gatiū ad quartā habendam isti. eo. pū-
mo nūso. Fallit pmo in his q ad pias
cās relinquūtur eccleie vel pto loco. ut i
auct. filr. C. ad. l. fal. No. tm q si ecclesia vl
al⁹ pūso loc⁹ institueret heres. tūc dtra-
heret falcidiā de legatis scis aly eccleie
vel pto loco. qz cōcurrūt pūlegiū cū p-
ūlegio. Et sic pcurrētib⁹ pūlegijs vñ
tur iure cōi. facit. l. assiduis. C. g. po. in
pū. ha. Et B. in. l. si qz ad declinādus
C. de ept. z cle. idē t3. z qd dicitū est q

q̄ta nō d̄z de legatis ad pias cās. bal.
 l. l. auia. §. titio. ff. d. cōdi. z de. Idē dīc
 ēt si d̄irecte relinq̄t. vt si m̄h̄t relinq̄t
 fundus cū pacto q̄ restitua ecclie. naz
 tūc si deducitur falcidia. sicut nō deduc
 cere: si d̄irecto eēt relicto ecclie. Itē ces
 sat falcidia. q̄n testator sc̄lēs q̄tatem
 p̄tmonij sui exp̄sse illā ph̄bituit. vel si
 h̄rs nō fecit inuentariū tpe z modis a
 iure statutis. vt i. auc. l. z cū testator. C.
 ad. l. fal. vel si heres. j. tēp̄ legitimum
 volūtati nō p̄uerit testator. extra d̄ te.
 rinaldus in fi. z ibi dicit gl. q̄ tps le
 gitimū est tps āni p̄putatū a iussu in
 dicto. j. q̄ tps si nō p̄uerit dicit q̄ etiā
 p̄ditosa. excepto q̄ sibi dētur ex fidei
 cōmissō. Itē cessat falcidia q̄n aliqua
 sunt ita relicta vt si alienentur. s̄z rema
 neat apud successores ei⁹ cui relinq̄n
 tur. vt in auc. sed z in ea. C. eo. Itē est
 tertia q̄ d̄r trebellianica. vt cū aliq̄s in
 stituit heres rogat vt aliq̄ restituat h̄re
 ditatē. Nā talis instituit p̄r retinere q̄r
 tam partē de tota hereditate. vt in st̄. d̄
 fideicō. h̄f. §. sed qz. z h̄c trahit de to
 ta hereditate. z in hac p̄putatur lega
 ta z donaciones. z p̄ hoc insert Pan.
 in. c. ratnuit. de testa. q̄ q̄ta q̄ dētur
 iure institutōis. s̄cum hereditas est
 exhausta legatis ē magis p̄ulegiata
 q̄ q̄ta trebellianica. Et q̄ta trebellian
 ca ē magis p̄ulegiata q̄ l̄ta q̄ dētur
 filio. Nā in q̄ta q̄ dētur iure institutio
 nis nō p̄putatur. nisi ea q̄ obuentunt
 h̄f di iure institutōis. nō aut legata v̄l
 alio titulo p̄uentētia. S̄z in q̄ta tre
 bellianica p̄putat si solū ea q̄ p̄uentūt
 h̄f di iure institutōis: s̄z ēt oia q̄ p̄uent
 unt ex testamento: puta iure legati v̄l
 dōatōis. Alia v̄o ventētia extra testm̄
 nō p̄putatur In l̄ta vero debita iure
 natura: p̄putatur si solū ea q̄ p̄uentūt
 ex testō q̄cūq̄ titulo: sed ēt v̄n decūq̄
 sint p̄fecta. s̄a defuncto. sec⁹ si aliqd
 caperet extra p̄tmonij defuncti: qz illō
 in q̄tā nō imputatur. vt. l. sc̄lmus. §.
 repletionē. C. de inoff. te. Et hoc etiā
 vult bar. in. l. i. q̄rtam. ff. ad. l. fal. Ad
 uertendū tñ circa hoc vltimū fin pa.

in. c. ratnuit. p̄allegato. q̄ aut pater
 filio donauit ob cām: pura dot̄ v̄l do
 nationis p̄p̄ nupti. z illud imputatur
 in suā legitimā. vt in auc. ex testō. C. de
 colla. Aut fuit facta donatio simplr. z
 tunc si tenuit: vt qz facta filio emaci
 pato vel filio vt b̄m̄ertio: z tūc illud
 nō imputat in q̄rtam: qz valet hec do
 natio ac si fuisz facta extraneo aut do
 natio nō tenuit in vita: z tūc p̄putat in
 l̄tiam: ēt si cōfirmetur morte.

Querit an filio sufficiat h̄re legiti
 mā q̄cūq̄ relicto titulo. ff. bar. in auc.
 nouissima. C. de inoff. testa. dicit q̄ ho
 die d̄z h̄re iure institutōis. vt i auc. vt cū
 de appel. cognoscit. §. aliud. Rō qz ē il
 lulus magis honorabilis. Itē qz h̄z
 sus accrescēdi in h̄f d̄tate. vt no. i. l. q̄
 tēs. C. de here. insti. Itē d̄z h̄f d̄cāz le
 gitimā cū usufructu. vt i auc. de triē. z
 semi. §. ph̄bemus. z sic. l. vxori mee.
 de usufru. lega. ē correctā i filiis. Vide
 et gl. in. d. §. aliud. q̄ dicit q̄ in nōmo
 facta institutio: excludit q̄relā: vt in. d.
 auc. vt cū de appel. cognoscit. §. cetep̄
 sig. Agez tñ ad supplementū. vt. C. de
 inoff. test. l. omni inō. nec sufficeret si fi
 lio relinq̄ret fideicōmissū vntuersale.
 vt vult bar. i. l. ita tñ. §. q̄ rogat. ff. ad
 trebel. Idē Bar. in. l. sc̄lm. §. cū aut.
 C. de inoff. testa. z ibi reprobat glo. qz
 tex. i corpore v̄n sumit auc. nouissima
 p̄alle. exp̄ssam mentionem facit q̄ nō
 valet iure fideicōmissi. Hoc etiam vide
 tur exp̄ssum in. d. §. q̄ rogatus.

Additio. Vide tñ q̄ notat glo. z
 singularis i. d. auc. no
 uissima. d. q̄ gl. d. Alex. d̄ smol. ibi fac
 magnum festum q̄ refert v̄rū testa
 mētum fiat solēne: z tunc d̄z institut.
 Aut minus solēne: vtputa iter liberos
 z tūc sufficit quoq̄ relicto titulo. d̄ūmo
 do aliqd relinq̄tur: qz d̄fect⁹ alscui⁹ so
 lēnitat̄ iur̄ positū illud si victat. vt i
 §. ex imp̄fecto. l. hac p̄ultissima. C. de
 testa. z agez vsq̄ ad supplementū. Sec⁹
 si p̄teritū fuerit aliq̄ ex ip̄s filijs qz re
 stamentū eēt nullū. l. filio p̄terito. ff. de
 inlu. rup. qz. te. Item limita q̄ debeat

hēre iure instōtis: nisi instentio omī
 teret favore filij. vt in casta. l. mult. de
 li. z po. Ita nō bis v̄ p̄cludē bar. z
 Jmol. in. l. cū ex filio. d. vul. z pu. Itēz
 fallit si statutū h̄ nō sic dicēt h̄z bal. in
 l. si. C. de bo. q̄ li. z no. q̄ mf̄ si d̄z h̄re
 litiaz filij: nisi qm̄ fili⁹ fac̄ testm̄. v̄ qm̄
 mortē ab intestato. Sec⁹ si p̄ facit te
 stamētū filio vt in. c. si p̄. d. testa. l. vt.
3 **Q**uero an parētes debeāt h̄re ho
 die legitimā iure instōtis. R. bar. i. d.
 auc. nouissima dicit q̄ gl. in. l. i. §. i. ff.
 si a pa. q̄ sue. ma. tangit istā. q̄ in pa
 trono. z p̄cludit q̄ p̄fontus p̄ h̄re quo
 eūq̄ relīcti titulo. Sed pater z p̄o
 nus equiparātur ad oīa: exceptis q̄bus
 dā q̄ notāt in. d. l. j. inter q̄ n̄ rep̄t̄ ista
 diuersitas. ḡ zc. Preterea q̄ nō muta
 tur exp̄sse remanet icorrectū: vt. l. recti
 ptimus. C. d. ap. hec bar. bal. tñ v̄ tenē
 p̄rtū i. l. j. C. de bo. pos. §. tab. l. vbi dī
 ctū q̄ filius d̄z relīnq̄re pentib⁹ iur̄ in
 stitūtōis. Et sūdat se p̄ rex. exp̄ssū i. d.
 loimō circa p̄n. z ibi doc. idē t̄z idem
 Jaco. de bel. z hec opio ē tenēda. Et h̄
 verū vbi fili⁹ testās nullos filios relīq̄t
 qm̄ vbi filij sup̄essent: nulla legitia v̄
 debita p̄ri. Immo in nihilū succedit.
 vt ē gl. valde notabilis: isti. q. mo. ius
 pa. po. sol. §. n̄fa. at̄ in ver. p̄ono. Et
 si m̄tz q̄ i successōe p̄ia cā ē liberorū
 vt i auc. de h̄f. ab ite. circa p̄n. Bl. tñ i
 l. p̄ fil. ff. d. iof. te. t̄z d̄re istent patrē
 ē extatib⁹ liber]. S̄z p̄mū v̄ cōius.
4 **Q**uero vtz in ascēdētib⁹ sit aucta
 portio līa. sicut ē aucta in filijs vsq̄
 ad triētē z semissez. R. Bar. in. d. auc.
 nouissima. de mēte glo. z doc. dicit q̄
 sic. vt in auc. de tri. z se. §. i.
5 **U**tz p̄ nō p̄fectionē iuentary p̄dāt
 litia debita iur̄ nature. R. Bar. i. auc.
 sed cū testator. C. eo. refert glo. tenere
 q̄ nō in auc. hoc aplius. C. de fidelco.
6 **A**n aut̄ in male abbat̄ icertis cessz
 falciā. R. bar. in. l. i. C. de sa. s̄a. ecc.
 v̄ tenere q̄ sic: si sint icerta ita q̄ ve
 ntāt distribuēda iter pauperes. nā tūc
 d̄f̄ relīctū ad p̄ias cās. s. p̄ aia illi⁹ cui⁹
 fuit. Sed si relīq̄t q̄ debita vel male

ablata certa illis p̄sonis q̄bus debent̄
 tūc nō v̄ p̄prie relīctū ad p̄ias cās: p̄
 xima. n. cā relīcti tūc ē q̄z debītū: non
 ipsa p̄ia cā. tūc. n. p̄prie ē ad p̄ias cās.
 qm̄ nulla necessitas subest. s̄z solū ip̄a
 religio z ip̄a liberalitas erga deū. Et
 in istis v̄ cōcludere q̄ possit detrahī
 falciā: nisi ille cui relīnquitur vere p̄
 baret sibi debītū aliūde q̄ ex testamē
 to. vt. ff. de au. z arg. leg. l. q̄ vxori. hec
 Bar. v̄de ē ad p̄dicta q̄ notat astesi.
 l. iij. ti. xv. post Donal. q̄ pp̄ male
 ablata i certa: si nō possit p̄bari: non
 credit q̄ libert̄ vel parētes. si p̄sentire
 nolint possint legitima sibi debita iur̄
 nāe defraudari. Als. n. possz testato: d̄
 leui fingere male ablata: multa vt p̄dī
 ctos lētia defraudaret. Quod iniquū
 esset: q̄ si talia male abla. nō possent
 p̄bari: nō tenēt heres soluere: vt debi
 tū: seu vt es alienū s̄z vt legatū. allegat.
 l. ij. z. iij. C. de sal. mo. Et ideo bonum
 cōsiliū est q̄ ip̄se testator satisfaciāt de
 de illis dū v̄luit: vel faciat q̄ filius obli
 get se ad soluendū insoldū illa legitī
 ma nō detracta: in quo cāu tenebī. si
 at̄ nō possit ad h̄ filiū inducere nō fa
 ctat testamentū: s̄z codicillū: in q̄ ordi
 net q̄ oīa bona distribuātur pauperi
 bus p̄ male ablati incertis asserens
 q̄ plura sunt sua male ablata q̄ oīa
 bona sua. Similr mala ablata certa:
 que tñ p̄bari n̄ possit relīnquat illis
 p̄sonis a q̄bus h̄uit z male ablata cer
 ta q̄ p̄bari n̄ p̄nt: sunt sicut es alienū.
7 **Q**uero. in istis legatis ad p̄ias cās
 cessat falciā. an p̄ h̄ p̄tineat ad om̄s
 heredes. an aliorū. R. Bar. in. auc. s̄z
 in ea. C. ad. l. fal. dicit q̄ onerāt h̄rdes
 z legatarios: q̄ ista legata debent aū
 oīa detrahī. vt es alienum: vt. ff. ad. l.
 fal. l. eris alieni. Et sic ex hoc heres ha
 bebūt minores quartā z alij legatarij
 habebunt minus de legato.
8 **A**n aut̄ p̄ nō p̄fectionē inuētary p̄
 dāt trebellianica. R. bar. in. d. auc. s̄z
 cū testator. t̄z q̄ nō: q̄ nō d̄z induct
 correctio legis nisi in casu legis corri
 gentis. vt. l. p̄cipimus. C. de app. Idē

h̄re iure instōtis: nisi instentio omī
 teret favore filij. vt in casta. l. mult. de
 li. z po. Ita nō bis v̄ p̄cludē bar. z
 Jmol. in. l. cū ex filio. d. vul. z pu. Itēz
 fallit si statutū h̄ nō sic dicēt h̄z bal. in
 l. si. C. de bo. q̄ li. z no. q̄ mf̄ si d̄z h̄re
 litiaz filij: nisi qm̄ fili⁹ fac̄ testm̄. v̄ qm̄
 mortē ab intestato. Sec⁹ si p̄ facit te
 stamētū filio vt in. c. si p̄. d. testa. l. vt.
3 **Q**uero an parētes debeāt h̄re ho
 die legitimā iure instōtis. R. bar. i. d.
 auc. nouissima dicit q̄ gl. in. l. i. §. i. ff.
 si a pa. q̄ sue. ma. tangit istā. q̄ in pa
 trono. z p̄cludit q̄ p̄fontus p̄ h̄re quo
 eūq̄ relīcti titulo. Sed pater z p̄o
 nus equiparātur ad oīa: exceptis q̄bus
 dā q̄ notāt in. d. l. j. inter q̄ n̄ rep̄t̄ ista
 diuersitas. ḡ zc. Preterea q̄ nō muta
 tur exp̄sse remanet icorrectū: vt. l. recti
 ptimus. C. d. ap. hec bar. bal. tñ v̄ tenē
 p̄rtū i. l. j. C. de bo. pos. §. tab. l. vbi dī
 ctū q̄ filius d̄z relīnq̄re pentib⁹ iur̄ in
 stitūtōis. Et sūdat se p̄ rex. exp̄ssū i. d.
 loimō circa p̄n. z ibi doc. idē t̄z idem
 Jaco. de bel. z hec opio ē tenēda. Et h̄
 verū vbi fili⁹ testās nullos filios relīq̄t
 qm̄ vbi filij sup̄essent: nulla legitia v̄
 debita p̄ri. Immo in nihilū succedit.
 vt ē gl. valde notabilis: isti. q. mo. ius
 pa. po. sol. §. n̄fa. at̄ in ver. p̄ono. Et
 si m̄tz q̄ i successōe p̄ia cā ē liberorū
 vt i auc. de h̄f. ab ite. circa p̄n. Bl. tñ i
 l. p̄ fil. ff. d. iof. te. t̄z d̄re istent patrē
 ē extatib⁹ liber]. S̄z p̄mū v̄ cōius.
4 **Q**uero vtz in ascēdētib⁹ sit aucta
 portio līa. sicut ē aucta in filijs vsq̄
 ad triētē z semissez. R. Bar. in. d. auc.
 nouissima. de mēte glo. z doc. dicit q̄
 sic. vt in auc. de tri. z se. §. i.
5 **U**tz p̄ nō p̄fectionē iuentary p̄dāt
 litia debita iur̄ nature. R. Bar. i. auc.
 sed cū testator. C. eo. refert glo. tenere
 q̄ nō in auc. hoc aplius. C. de fidelco.
6 **A**n aut̄ in male abbat̄ icertis cessz
 falciā. R. bar. in. l. i. C. de sa. s̄a. ecc.
 v̄ tenere q̄ sic: si sint icerta ita q̄ ve
 ntāt distribuēda iter pauperes. nā tūc
 d̄f̄ relīctū ad p̄ias cās. s. p̄ aia illi⁹ cui⁹
 fuit. Sed si relīq̄t q̄ debita vel male
 ablata certa illis p̄sonis q̄bus debent̄
 tūc nō v̄ p̄prie relīctū ad p̄ias cās: p̄
 xima. n. cā relīcti tūc ē q̄z debītū: non
 ipsa p̄ia cā. tūc. n. p̄prie ē ad p̄ias cās.
 qm̄ nulla necessitas subest. s̄z solū ip̄a
 religio z ip̄a liberalitas erga deū. Et
 in istis v̄ cōcludere q̄ possit detrahī
 falciā: nisi ille cui relīnquitur vere p̄
 baret sibi debītū aliūde q̄ ex testamē
 to. vt. ff. de au. z arg. leg. l. q̄ vxori. hec
 Bar. v̄de ē ad p̄dicta q̄ notat astesi.
 l. iij. ti. xv. post Donal. q̄ pp̄ male
 ablata i certa: si nō possit p̄bari: non
 credit q̄ libert̄ vel parētes. si p̄sentire
 nolint possint legitima sibi debita iur̄
 nāe defraudari. Als. n. possz testato: d̄
 leui fingere male ablata: multa vt p̄dī
 ctos lētia defraudaret. Quod iniquū
 esset: q̄ si talia male abla. nō possent
 p̄bari: nō tenēt heres soluere: vt debi
 tū: seu vt es alienū s̄z vt legatū. allegat.
 l. ij. z. iij. C. de sal. mo. Et ideo bonum
 cōsiliū est q̄ ip̄se testator satisfaciāt de
 de illis dū v̄luit: vel faciat q̄ filius obli
 get se ad soluendū insoldū illa legitī
 ma nō detracta: in quo cāu tenebī. si
 at̄ nō possit ad h̄ filiū inducere nō fa
 ctat testamentū: s̄z codicillū: in q̄ ordi
 net q̄ oīa bona distribuātur pauperi
 bus p̄ male ablati incertis asserens
 q̄ plura sunt sua male ablata q̄ oīa
 bona sua. Similr mala ablata certa:
 que tñ p̄bari n̄ possit relīnquat illis
 p̄sonis a q̄bus h̄uit z male ablata cer
 ta q̄ p̄bari n̄ p̄nt: sunt sicut es alienū.
7 **Q**uero. in istis legatis ad p̄ias cās
 cessat falciā. an p̄ h̄ p̄tineat ad om̄s
 heredes. an aliorū. R. Bar. in. auc. s̄z
 in ea. C. ad. l. fal. dicit q̄ onerāt h̄rdes
 z legatarios: q̄ ista legata debent aū
 oīa detrahī. vt es alienum: vt. ff. ad. l.
 fal. l. eris alieni. Et sic ex hoc heres ha
 bebūt minores quartā z alij legatarij
 habebunt minus de legato.
8 **A**n aut̄ p̄ nō p̄fectionē inuētary p̄
 dāt trebellianica. R. bar. in. d. auc. s̄z
 cū testator. t̄z q̄ nō: q̄ nō d̄z induct
 correctio legis nisi in casu legis corri
 gentis. vt. l. p̄cipimus. C. de app. Idē

- 9** **Jac. de bel. idem Cl.**
9 **Utrū de fideicomisso vli relicto ad**
 pias cās detrahāt trebellianica. bar.
 in. d. auc. s. 3. et in ea. dicit se plures p̄su
 luisse q̄ cessat trebellianica. s. glo. i. c. i.
 v̄ testa. li. viteneat p̄riā. p̄cipue p̄ hāc
 rōnes. qz n̄ v̄ eadē rō in falcidia et tre
 bellianica. qz s. in relicto p̄cularib?
 nō detrahāt heres. h̄z tñ de alio q̄b. eī
 h̄rditate. s. in fideicomisso vli si nō v̄
 trahat. tūc frustra erit heres. S. 3. bar.
 in. l. marcellus. ff. ad trebell. dicit hoc
 eē p̄ter. in corpe. vñ sumit auct̄ filr.
 C. ad. l. fal. vbi loq̄tur qñ tota substan
 tia ē exhansta nec ē in vacuuz heres.
 qz tex. in auc. de here. et fal. s. si hō ex
 p̄sum. dicit q̄ h̄z meritū quo ad deū.
 qz exercuit actum p̄sum.
10 **Que aut̄ sit d̄tia iter legatū et fidei**
 comissum. R. Pan. in. c. r. aynaldus.
 de testa. dicit q̄ legatū d̄r qñ dispositō
 nes vel testamēta p̄ferūt in legatarīū
 fideicomissum hō d̄r qñ q̄s capit de
 manu alterius. puta relinquo tibi fun
 dū. et volo vt illū restituas semp̄onto
 nā respectu nū ē legatū. s. respectu sē
 pronij ē fideicomissus. Sic appella
 tū. qz fidei tue p̄mittit. vt restituas sem
 pronio. S. 3. hodie fideicomissa et lega
 ta sūt adequata. vt. l. i. et. ij. C. cōmunia
 dele. Et d̄r fideicomissus p̄ticularē qñ
 nō hereditas. s. certa bona p̄ticularia
 veniūt restituēda. Et p̄ hoc habes qd
 sit fideicomissum vniuersale.
11 **Quero. legata minuitur qñqz p̄**
 ter defectū patrimonij. vt si testator le
 gat plus q̄ h̄eat. Itē minuitur qñqz p̄
 p̄ter falcidiā. vt. l. in quartā. ff. ad. l. fal.
 An legata ad pias cās recipiāt dimi
 nōnē p̄pter defectuz patrimonij. sicut
 alia legata ad non pias cās. Bar. i. d.
 auc. sed et si ea. dicit q̄ sic. Nec ob. q̄
 possēt dici q̄ detrahūt vt es assensū. In
 tellige q̄ ad alqd. s. q̄ ad p̄ntatiōis fal
 cidie. n̄ q̄ ad alia. q̄b appet in eo. qz ta
 lia relicta ad pias cās minuit p̄ l̄tiaz
 debitā iure nature. vt no. i. l. siquis ad
 declinādā. C. de epi. et cle.
12 **Quero an testator possit p̄hibere**

trebellianicā. bar. in. d. l. marcell^o cōn
 cludit q̄ sic. et dicit q̄ Odo. Jaco. de
 are. et Cl. tenuit idem.
13 **Quero qd si ecclia vel aliq̄ hosp̄s**
 tale instituit heres. et aderat absqz bñfi
 cio iuctarij. Aut teneat isolidū. bar. in
 d. auc. sed cū testator. R. p̄ h̄bū. cogita
 bitis. Sed in. l. i. C. de sac. san. ec. s. 3. q̄
 nō qz iura ciuilia nō possūt obligare
 eccliam et pia loca vltra vires h̄rdita
 rias. cū talis obligatio nō sit de iur̄ nā
 li. et i legatis ad pias cās cessat ois so
 lenitas iuris ciuilis. Si tñ aliq̄ sacer
 dos instituat h̄s rōe p̄sanguinitat̄ v̄
 amicitie: n̄ respectu religiōis diuine. tē
 putat teneri isolidū. vt i auc. de h̄re et
 fal. s. p. Sec^o si amor dei v̄ p̄ asa iur̄.
14 **Nūqd aut̄ q̄s possit deducere du**
 as quartas. i. debitā iur̄ nature et tre
 bellianicā. R. ois fuerūt opiones. vt p̄
 in. l. q̄q̄. C. ad. l. fal. S. 3. hodie dic̄ est
 Bar. in. l. papinian^o. s. meminisse. ff.
 de inoffi. te. vbi distiguit q̄ si substitū
 tio. aut rogatio sit pure facta. et tūc nō
 detrahūt nisi vnā quartā. Aut sit roga
 tio de restituēdo s̄b p̄ditōe puta si de
 becedat sine libertis. vel post certū tem
 pus. et tūc detrahēt duas. Et ista op̄io
 est approbata de iure canonico in .c.
 rainūcius. et in. c. rathaldus. de testa.
 s. 3. nō videt̄ h̄a de iure ciuili. vt i aut̄.
 de resti. s. quāob̄rē. tñ ita obseruat̄. vt
 decre. dicūt. S. 3. vbi q̄s eēt rogatus de
 restituēdo incōtinētī vel pure Bar. d̄
 cit q̄ illas decre. nō obseruaret. Et sic
 dicit se plures p̄sululuisse. q̄b sepe ac
 cidit. qñ dispō nō v̄z iure testamenti:
 et est apposita cla. q̄ si non valet iure
 testamētī: valeat iur̄ codicilloz et c. tē
 n. si testamētū n̄ valeat aliq̄ rōe: qz i eo
 nō sūt testes debiti: vel alia rōe nō va
 leat testator: v̄ voluisse: q̄ hereditas
 restituat veniētib^o ab intestato statim
 vt no. in. auc. ex cā. C. v̄ li. p̄te. et sic nō
 detrahēt nisi vna q̄rta. hec bar. v̄ hac
 cla. codicillari v̄ singulari. j. Testa
 mētū. ij. Ratio hō diuersitatis est fm
 doc. vt refert assensū. li. ij. et. xxv. qz vbi
 q̄s ē rogat^o restituere hereditatē post

re iudic. refert Lau. tenere q̄ nō. z dicit q̄ filii audita p̄denatōe p̄ris. si fuerit capiat sua l̄iam. nō tenentur saltē i foro aie ad restituendos factēdā p̄cipi q̄ p̄nt tenere de iure nature que p̄ ius positū nō p̄t tolli. p̄ hoc de testi. rati. nūcius. q̄ p̄ nō p̄t p̄uare filiū l̄ia nī si i casu igratitudinis. C. de inoffi. test. q̄nī i p̄orb^o facit auc. de here. z fal. §. si q̄s aut nō i plens. vbi dicit q̄ et p̄ rea tū iobediētē. nō p̄t p̄uari fili^o l̄ia Sz zen. t. 3. i. i. q̄ p̄ h̄ctū p̄t tolli l̄ia. debet. n. d̄ducto ere allēo. vt. l. papinian^o §. iij. ff. de inof. testa. Sz in delictis q̄nī h̄ctū. q̄ p̄ q̄nī h̄ctū q̄s se obligat ad penā. ff. de iure fi. l. ipatores. Jo. de li. dicit opt. zen. eē veriorē. q̄ l̄ia est quota bonoz quā habebat p̄ tpe mortis nihil aut h̄z. q̄nī sūt p̄fiscata. ff. de iter. dicit. z rele. l. iij. z p̄ ista opi. fac q̄d nō. bar. in auc. si qua mulier. C. de sa. san. ec. vbi dicit q̄ portio l̄ia filio debita si debet nisi post mortē nālez. vt. l. i. §. si iouert. ff. de col. bo vbi. bar. dicit q̄ ille §. facit ad. q. fili^o est p̄denat^o p̄ male facto an p̄ deat soluere p̄denatōz vsq̄ ad l̄iam q̄ filio debet in bonis eius z dicit q̄ v̄ tex. ibi. q̄ nō q̄ in vita p̄ris nō d̄z l̄ia sperari nec ei^o spes est v̄tuo p̄fe vt in. d. §. si iouert. z plus cōcludit bar. in. l. si. ff. §. li. agno. vbi dicit q̄ filius nullā ius h̄z in debito bonoz subsidio viuētē p̄fe. z dicit q̄ de hoc v̄ casus in. d. l. si. q̄ p̄onus nullū ius h̄z in bōis liberti. z p̄ h̄. l. ij. ff. si a pa. q̄s sue. ma. z q̄ dicitū est p̄ Bar. q̄ legitia nō debetur filio nisi post mortē nālez intellige vel per mortē sibi equi ualētes. puta per mortē eius. vt p̄ ingressum religionis. z hoc q̄nī ista mors ciuilitas. que introducit p̄gres sūz monasterij. h̄z oīo quo ad bona eīdem effectū que haberet mors naturalis. vt puta si ingrediatur religionē frat̄i minoris. vt notat idem Bar. in. d. auc. si qua mulier. p̄ hoc facit. c. cum finis. de regula.

20 C An autē cōsuetudo v̄l statuta possit tollere legitimā debitā filio L. i. in. l.

sanctū. C. de nup. z Bl. in regula in dultū. z Bar. in. l. i. titio. §. si. ff. de p̄di. z demon. tenēt q̄ p̄t in totū tolli. Ad uentur q̄ ista portio est de iure ciuilitate q̄ oīz nō erat ergo p̄t tolli per ius ciuilitate. Statutū autē est pars iuris ciuilitate vt est verū vt quidaz dicit. q̄ ista portio succedit loco alimētōz. que debentur de iure naturali. q̄ si hoc esset verū sequeretur q̄ m̄ nō teneret aliquid dimittere filio z forti^o nec auita. cum p̄ teneat alere filios. l. sigs a liberis. ff. de li. Agno. itē pater tenetur maritare filias z nō mater. l. si. C. de dotis p̄mis. Itē pone q̄ filius sit induriosus. ita q̄ p̄t sibi querere alimenta quo casu pater non tenetur alere filium. d. l. si q̄s sequeretur ergo q̄ pater vel mater nō teneret aliquid dimittere filio q̄ cessat cā alimētōz. z sic cōcludunt isti q̄ de rigore iuris cōsuetudo vel statutum possit tollere legitimā. Et sic forti^o v̄lebit statutum vt filia dote cōtenta nō succedat eius fratribus suis Pa. aut in d. c. ratiuitus. dicit. Se credere q̄ vbi filius nō haberet aliquid vnde viueret nō valeret statutū in totū absorbens. mouet. nā de iure ciuilitate spurio nihil debetur vt in auc. ex p̄plexu. C. de inces. nup. z tñ ius canonicū sequendo equitatem naturalem disponit vt spurio debeatur alimētō. vt in. c. cū haberet. de eo q̄ du. in ma. ergo fortius hoc dicendum in legitimo: vt si ius ciuilitate vult excludere possit ius canonicū illū rigore tolerare z temperare. Sz vbi fili^o haberet aliter vnde viueret p̄cederet opinio contraria. s. vt valeat statutū vel cōsuetudo in totū absorbens legitimā q̄ cessat equitas naturalis q̄ tunc l̄y p̄t sicut z q̄libz d̄sp̄dere. Bere p̄p̄ta. Queritur de. q. quotidiana. nā cōi 21 ter testatores dicit i testamētis suis q̄ si filij eoz non exequuntur eozum voluntates q̄ eos exheredant ac etiaz eos priuāt legitimā debitā iure nature. An autē nō exequendo eoz voluntates maxime ad pias cās. incurrant d̄ctas penas. Glo. in. c. si heredes. de testa. l̄im

lat anē. hoc amplia. C. de fidelitō. dicens
 q̄ filius institutus nō iplens volūtatē
 defuncti i relictis ad si p̄las cās. solum
 p̄nat̄ successiōe defuncti nō debito iu
 re nature s̄ si relicta. Sūt ad p̄ias cās
 p̄luatur ēt debito iure nature z l̄ gl.
 in si. nō videatur h̄ac opionē firmare
 eā tñ segtur. No. sateē tñ q̄ si filiū pe
 niteret ecclesia possēt. Sibi facere ali
 quā elemosynam. sed Pa. dubitat de
 hoc qz iura loquūt̄ de relictis i testa
 mēto. s̄ portio debita filio debetur ēt
 extra omne testm̄. est entz quasi debi
 tū nature vnde iura solū voluerūt ex
 cludere a cōmodo habito p̄ defūctuz
 qz ex quo noluit onus. Non dz h̄re ho
 norē seu emolumentū que rō cessat in
 debito iure nature. qz ista portio debe
 tur sine aliquo onere vt. l. quoniam in
 p̄ioribus. C. de inoffi. testa. Itēz nega
 re nō possumus qn̄ res sit dubia. Et in
 dubijs benigniores prem̄ seḡ debem̄.
 vt in regula odia. de reg. iu. in. vi.

22 **C**irca tñ p̄dicta diuersarum ter
 rarū varia est p̄suetudo q̄ si ratiōabi
 lis sit z p̄scripta suari dz.

Leprosus. Lepza sup̄ veniens nō di
 soluit matrimoniū. Nec m̄smonij
 effectum. Sponsalia tñ de futuro dis
 solvūt̄ per sup̄uentiā lepre ad in
 stātiā sanū. z t̄dem dic̄ in qualibet alia
 enormitate sup̄uentēte qz in obligatio
 ne generali p̄hendo. Matrimonij
 subintelligitur nisi quicquaz turpe su
 perueniat. vt. c. quēadmodum. de iure
 iur. Nec habentur extra de p̄iu. lepro.
 c. l. z. c. litteras. z l̄z tex. in. d. c. litteras.
 dicat. p̄sumatum. tñ fm̄ Nostr̄. z Pa
 nor. dz intelligi. i. p̄ctum. v̄xi supra q̄
 nō dissoluitur m̄smonij effect̄: qz ma
 ritus tenetur vxori egrotantē fuitia ne
 cessaria ipendere.

3 **C**Uz autē vxor teneatur cohābita
 re cum viro vel ecōtra v̄r cū muliere
 leprosa. R. fm̄ glo. in. d. c. i. q̄ nō in ea
 dez domo vel lecto. s̄ bñ tenetur et de
 bitū reddere vt in. c. y. e. ti. vbi d̄f q̄ si
 viz siue vxorē leprosus fieri p̄tigerit z
 infirmus a sano carnale debitū exigat

gn̄ali p̄cepto aph̄. q̄ extigitur est solue
 dū cui p̄cepto nulla i hoc casu exceptiō
 iuentur. z gl. in. p̄. exceptio dicit z t̄
 nos ex p̄sensu n̄ro excipe nō debemus
 z Rl. in. iij. di. xxxij. ar. iij. q. y. reddē
 rōnē. qz in reddēdo debitū n̄ sic est p̄
 culū de ifectiōe sicut i cōmanēdo assē
 due: qz act̄ ille cito trāsit. z qz extalē cō
 cubitu p̄les genita ifectiōez lepre vt in
 plurib̄ nō euadit. maxie viro extite le
 proso ipe p̄cubit̄. tñ magi p̄derādū
 est p̄tinuū fornicatiōis piculū q̄ p̄les
 ifectio maxie cū melī sit. pli eē lepro
 saz q̄ si nūq̄ extuisset i eē. Vñ magis
 eēi q̄ bonū p̄les si leprosi nūq̄ gn̄arēt
 q̄ si p̄les nūq̄ nasceret̄ ex eis. non sic
 aut̄ p̄t̄ dici de m̄struata. qz z si non
 p̄cipiat ipe illo. p̄cipere tñ p̄t̄ alio ipe.
Quid si sanus pp̄ honorē non p̄t̄
 reddere debitū. R. pa. i. d. c. y. dicit q̄ si
 ecclie p̄staret nō p̄pelleret eū qz. nō dz
 cōpelli ad ip̄sibile. S̄ ex q̄ ecclie nō
 cōstat de ip̄sibilitate excōicabit sanū
 ad reddēdū debitū. Et q̄ ad eccliaz mil
 litatē h̄ebit̄ p̄ excōicato. n̄ aut̄ quo ad
 deū ar. c. l̄ras v̄ restit. spo. z. c. i. ḡsitōi v̄
 sen. ex. Et p̄ h̄ sentit̄ doc. z bñ h̄z pa.
 q̄ san̄ p̄ct̄ p̄ p̄pelli ad reddēdū de
 bitū leprose. Et no. illud p̄b̄. p̄ct̄. z
 cōcordat cū tex. d. c. y. ibi. nulla i hoc
 exceptio iuentur. Et iō p̄ p̄dca v̄ q̄ sa
 nus nullā exceptiōez inēire p̄t̄ ad non
 reddēdū debitū puta si d̄ceret sine sua
 p̄ssibi ifectiōe nō posse reddere debitū
 qz h̄ allatio ē frustratoria s̄z Rl. qz ille
 act̄ cito trāsit. z possēt i h̄ casu sobrie
 z p̄anis cooptū reddere debitū. S̄z po
 sito z si p̄cesso q̄ sine sua p̄ssibi ifectiōe
 nō possit reddere debitū qd̄ fidū i h̄
 cāu d̄cēdū q̄ iste in hoc cāu debitum
 reddere nō tenet̄: qz nullus tenet̄ redde
 re debitū vbi est piculū p̄ssibile de vitia
 ta infirmitate. Et facit q̄ dicit̄ in. s̄. se.
 Si tñ ecclie nō p̄staret de tali piculo
 z euexcōicaret q̄ ad ecclia militatē eē
 excōicat̄ vt dicit̄ est supra.

Quid si marit̄ ē ethic̄ vt alia egr
 tudine detēt̄ ita vt sine p̄sone piculo
 nō possit reddere debitū nōq̄ mulierā

petit si obligat
 pan. d. c. y. dicit
 excoicata carni
 C. de leprosi
 glo. d. c. y. de
 no z terio z se
 le extipit in d
 tur licet ali p̄
 C. de leprosi
 h̄re p̄ ḡ
 si p̄ c̄is cōm
 p̄m̄ n̄re p̄
 nō iactū inu
 C. de leprosi p̄
 nō i p̄m̄ ce
 ali leprosi m̄
 de v̄le. i. v̄
 C. de v̄re
 b̄ndū v̄le. i.
 C. de v̄re
 si in p̄cōic
 f̄g. s̄. q̄ si
 t̄se p̄p̄t̄
 et̄no comen
 res ecclie ad
 v̄ḡ p̄m̄ r̄. l. c.
 R̄ct̄m̄ h̄z ecclie
 illuz q̄ si san
 v̄le. i. et̄ coadun
 r̄m̄m̄ aduoc̄i
 congrua p̄m̄
 ecclie aduoc̄i
 de d̄. q̄
 C. de p̄m̄
 h̄re p̄m̄
 f̄m̄l̄ com. p̄
 p̄m̄ v̄le. i. d̄.
 C. de p̄m̄
 q̄d̄ r̄f̄p̄t̄ q̄d̄
 v̄le. i. q̄ d̄m̄ cō
 r̄m̄m̄ v̄le. i. d̄
 t̄m̄ m̄rd̄m̄.
 vt p̄m̄ v̄le. i. d̄
 p̄m̄m̄ p̄m̄m̄
 aduoc̄i carni
 C. de v̄re
 ma. v̄le. i. d̄
 v̄le. i. d̄
 v̄le. i. d̄

petenti sit obligat^o ad debitū reddēdū
Pa.in.d.c.ij. dicit s^z cōiter doc. q^o nō
q^z ordinata caritas incipit a se ipso.

4 **U**tz leprosi teneāt ad decimas. s^z.
glo.in.c.ij. de ec. edi. q^o sic. nisi de hor-
tis z terris z ferib^o animalium suoz so-
le excipiūt in. d. c. ij. Et id de alijs tenē-
tur sicut alij xpiani.

5 **U**tz leprosi possint h^{re} ecclias z p-
sbyterū q^o eis celebrēt. s^z. q^o sic si tot se-
nt q^o eā cū cimiterio possint pstituire
dūmō veterib^o ecclijs de iure pochtla-
li nō faciāt iniuriā. d. c. ij.

6 **U**tz leprosi possint pmoneri. s^z. q^o
nō: sed p motū celebrare pnt in occulto
alijs leprosis nisi sit ntmis. Se formis
de h^o vide. j. victat^o corpe. s. ij. in fi.

7 **A**n sit vxor teneat sequi vix vaga-
bundū vide. j. vxor. s. ij.

8 **U**tz sacerdos z leprosus fact^o pos-
sit in pochtali ecclia plationis officio
sāg^o. s^z. q^o si sine scādalo. Et abhōmia-
tōe populi nō pōt illud exercere d^z ab
officio remoneri. Ita tñ q^o s^z faculta-
tes ecclie admistrētur ei necessaria q^o
usq^z vixerit vt i. c. tua nos de cle. egro.
Rectorib^o ho eccliaz q^o sine scādalo
illoz q^o sūt Sani non pnt vulre altaris
dādus est coadutor q^o curam hēat aia-
rum: cui adutor ad sustentationem
congrua portio de facultate eiusdem
ecclie assignetur vt in. c. de rectorib^o
de cle. egro.

Lex z pstitutio. Quid est lex. s^z. ē cō-
stitutio populi i qua maiores natu.
simul cum. Plebibus aliquid. San-
xerunt disti. ij. lex.

1 **Q**uis pōt facere legē Rñdeo lex pñ-
cipalr respicit qonū cōe ordinare autē
aliquid ap bonū cōmune est toti^o mul-
titudinis vel alicuius gerentis vicem
totius multitudinis. z id p dēre legem
vel pntet ad totā multitudinez vel ad
personam publicam que totius mul-
titudinis curam h^z.

2 **Q**uis aut in spālī Possit facere, sta-
tuta. vide. s. excōicator. s. i. z trib^o. s. se-
sūt aut tua necessaria ad legē seu pñō-
nem ad hoc vt lex liget. Primo q^o sit

facta p eū s^z h^z pñātes cōdendi. Secō-
q^o sit publice pmulgata aut solēniter
edicta de postu. pla. c. i. Tertio q^o p in-
feriores sit suscepta z approbata. itj.
di. leges. Et si tu oppōas q^o hoc v^o ab-
surdū. q^z tñc pñā pñcipis p dēis legē
pēderet ab arbitrio s^z ditor. s^z. q^o hoc
non ob. q^z potest supior deputare exe-
cutorē. q^o compellat subditos ad ob-
seruantia legis vel constitutionis. nam
tunc eo casu necessaria erit susceptio ta-
lis per subditos. imo Epellentur ser-
uare velint nolit.

Sz q^orit de. q. notabil^o z quotidiana
na. Ep^o tudertin^o facit statutum excōi-
cans mulieres portantes plas: q^o a nul-
la muliere fuit suatū. q^orebatur an oēs
mulieres essent excōicate. Q^o nō In-
ducebatur. itj. di. i. istis. z. c. se. q^o pbat
legem vel cōstitutōem ad hoc. Ut li-
get debere esse receptā moribus vten-
tiū Per q^o v^o dicēdum q^o dicte mule-
res possent cogi vt reciperent z obser-
uarent dictā cōstitutōez q^z statuta ep^o
debent. Seruari. de ma. z obe. c. ij. s^z.
Ear. in p^ohemio cle. dicit. q^o cuz q^oritur
de receptōe legis videndum est an sit
talis abusio que inducat cōsuetudinez
z dic nō receptionē legis tunc excusa-
re nō recipientes qñ p cōsuetudinem
pñāz est nō recepta quā cōsuetudinē
generalem princeps cōt z tollerat. ita
loquitur. dictum. c. in istis z. c. se. Alias
non vsus: seu non receptio indistincte
nihil operantur.

Uide etiam aliam. q. in regula. ea
que sūt de reg. iur. i. vi. p. Joan. an. in
mercu. p quam soluetur z clarus q^o
pcedens. ep^o vel supior pcepit q^o p^o
honestatem melius seruādam. nulla
mulier in loco sue iurisdictionis vtatur
ornamentis tucati coloris siue aurī: ar-
genti vel gēmaruz vltra certoz quant-
tates vel mēsuram. z pfacientes excō-
municauit. Queritur an pfaciens incur-
rat penā. Ad ptem affirmatiua arguit^o
p^omo sic. Iusta ep^ooz pcepta quelibez
obligat: s^z istud est instū. ergo zc. ma-
tor patet p. d. c. ij. Adinet pbat^o p^o
60 8

nōc vult ligare q̄ immediate ligat. q̄b̄
 itelligit respectu retractatiōis actus nō
 aut̄ p̄necq̄ absurdū eēt ad penā obli
 gati ignoratē vt i. d. c. coḡsc̄tes. Nā h̄
 ba ḡiālla d̄nt restringi ad h̄ vt absurdi
 tate n̄ icludat. Aut̄ p̄stō n̄ appōit t̄ps.
 s̄z simplr logi. Et tūc aut̄ ē p̄stitutō ife
 rioris a p̄ncipe puta alicui⁹ collegij v̄
 clularis aut̄ ep̄i z h̄mōi z immediate li
 gat oēs sc̄ā p̄mulgatiōe nisi forte ab
 sentes z ignorates q̄b̄ nec t̄ps dabo.
 nec limitabo: s̄z iudicis arbitrio relinq̄
 tū i p̄stōnib⁹ iferiorz a p̄ncipe op̄io ē
 determinata. extra. e. vt aiaz l̄. vi. v̄z q̄
 tales p̄stōes n̄ ligat ignorates. aut̄ h̄o
 loq̄mur i p̄stōe p̄ncipis z h̄z oēs datur
 duo mēses p̄ auc. vt facta nō. p̄st̄.

7 **C** S̄z dubiū ē iter doc. qd̄ si añ lapsū
 duoz mēsiū p̄stō v̄ctat ad notitiā. an i
 mediate liget. gl. notabil̄ i. c. ij. d̄ re. ec.
 nō alie. i. vi. t̄z q̄ sic. id̄z pan. i. d. c. ij.
 id̄z t̄z h̄o. z hec opt. pl̄s. pa. quā ēt seḡ
 to. d̄ li. nā frustra spectat̄ euet̄: curi⁹ n̄
 lus ē effect⁹. vt i. c. cū p̄tigat̄ d̄ of. dele.

8 **C** S̄z dubiū ē q̄si icipient currere isti
 duo mēses. tex. in. d. auc. v̄r velle q̄ a
 t̄pe publicatiōis sc̄ē i p̄nicta. alij dicūt
 sufficere generalē publicatiōez i curia
 romana. Et vide gl. sup̄ data l̄. vi. sup̄
 q̄ dicit̄ Jo. an. q̄ aut̄ loq̄mur i p̄stōne
 ip̄atoris. z h̄z locū p̄ia op̄io. Aut̄ pa
 pe. z sic p̄cedit̄ h̄a op̄io. Rō diuersita.
 tis: q̄ ip̄ator discurreit p̄ puicias: n̄ aut̄
 sic papa. h̄ac. opt. Jo. an. exp̄sse t̄z pa. i.
 c. nouerit de sen. exc. vbi. dicit̄ q̄ op̄io
 Jo. an. sibi v̄r verior q̄ p̄stō. pape nō
 est necessario publicāda in q̄lib⁹ p̄uin
 eta. s̄z satis est q̄ publicetur in curia ro
 mana Et hoc tenes s̄z pa. i. d. c. coḡno
 sc̄tes. dicit̄ se dubitare de opt. Jo. an.
 Papa. n. nō h̄z pedes plumeos: s̄z pl̄s
 beos z est q̄si imobilis. stabiliq̄z ma
 nens dat cūcta moueri. ideo ei⁹ statuta
 nō sūt singuloz aurib⁹ p̄culcāda. c. i. d̄
 postn. p̄zela.

9 **C** An aut̄ sit idistincte v̄z q̄ lex siue
 statutū nō afficiat vere ignorates. ista
 turā p̄cesserit. dic̄ h̄m Pan. in. d. c. co
 gnosc̄tes. q̄ h̄c est h̄a p̄clusio q̄ at

Ignorantia est sine oī culpa z tūc euitat
 oēm penā legis p̄ tex. claz. in. c. cū in
 tua. ḡ ma. ac. pos. aut̄ ignorantia nō ex
 cludit oēs culpā s̄z solū doli tū fuit in
 lata culpa z hoc casu dic̄ vt habes. s̄.
 ignorantia vbi habes singularia d̄ hac
 mā. z an lata culpa exp̄etur dolo. z an
 ḡs possit icidere i excōicatiōez sine do
 lo. d̄. v̄t. x. z sequētib⁹.

C An aut̄ allegas ignorantia sit admitt̄ to
 tendus ad p̄bādū ignorantia. q̄. s̄z pa.
 q̄ idubie admittitur p̄batio ignorantie
 vt i. d. c. cū in tua. z i. c. l. de postn. pla.
 vbi d̄r q̄ nō facile admittitur. ergose
 quitur q̄ admitti. p̄t

C Quatr̄ at̄ admittat̄ p̄batio. s̄. d̄r. 11
 l̄. iij. s̄z lo. q̄ p̄prio iuram̄to extra de
 sen. ex. h̄i h̄o el. y. vel alio mō si p̄t p̄bā
 do se fuisse in alio loco. vel extra dio
 cesim h̄m Ber. Inn. z Ho. i. d. c. cū in
 t̄na. nisi p̄sumptio aliq̄ sit p̄ eū q̄ tunc
 nō crederetur iuram̄to suo. p̄ h̄c q̄ i
 dep̄dentib⁹ a p̄scia alicui⁹ si statur iu
 ram̄to illi⁹. vbi sint aliq̄ p̄tecture i s̄
 ritū vt dicit̄ pa. i. c. vidua. d̄ regula. p̄d̄
 eta h̄a sūt i foro p̄tētofo. Sec⁹ at̄ dicē
 dū i foro alic vbi p̄scie sue statur. z vt
 dicit̄ ē vbi ḡs eēt siue oī culpa. h̄i n̄
 lo mō p̄t eē pena. qd̄. n. peccat q̄ p̄h̄
 tis legis in sc̄i⁹ p̄stina seḡtur obseu
 tiā. C. de testa. l. i. subemus in fi.

C V̄z p̄stō respiciat̄ p̄terita. s̄. futu. 12
 ra t̄m respicit̄ nō p̄terita. d. c. coḡnosce
 tes nisi in ea noiatis de p̄teritis cauea
 tur extra eo. c. fi. Sed adde singulari
 mū d̄cū semp̄ m̄eti tenendū pan. i. c.
 qm̄ simoniaci d̄ si. q̄ p̄stō iuris antiq̄
 declaratoria. addēs nouā penā nō extē
 ditur respectu pene ad p̄terita. z sic re
 spectu illi⁹ pene c̄setur noua p̄stō q̄b̄
 optie p̄bat̄ ibi. nā s̄z añ illā p̄stōnez cō
 cilij simōia p̄mitteretur i receptōe mo
 nialiā p̄elo d̄atorū ista pena nō erat
 sic statuta. s̄. q̄ mōiales cōmittētes si
 moniā i eaz receptōe expellerentur de
 mōasterio z i artiorib⁹ mōasterijs ad
 agēdum p̄niaz v̄truderētur. q̄ pena si
 extēditur ad mōiales p̄ simōiā añ istā
 p̄stōnez receptas. D̄ac opt. s̄z Pau. de

positiva peccati si nutritiva e suada
 et in foro pscie: ex q nulla alia lex disti-
 gutt illo cau iter forz indictale z peni-
 tentiale: nec subest ca distiguendi. Snt
 n. superior leges obseruade: ex quo n
 occurrit aliqua eqtas naturalis i ptra-
 riū. Scda regula vbicūqz inter legem
 positua z legē naturalē dat discrepā-
 tia: seruāda ē lex seu eqtas naturalis i
 foro aie: nisi lex positua ex aliqua uir-
 ta z vera ca disponat ptra illā. l. natu-
 ralē: tūc. enim nō ē eqtas natural ser-
 uanda. exemplū hui⁹ vltie regule pōt
 Pa. qñ qd ē obligatus ad debitū de
 iure naturali tūc quale ē qd debet ser-
 uo. nā seruus nō obligat alicui: nec ali-
 quis sibi: nisi naturalr. vt i. l. naturalr
 ff. d. p. d. i. n. d. nā qñ ad ius naturale
 attinet: oēs hoies eqles sūt. sō inno. dīc
 q tale vbitū ē soluedū suo i foro psci-
 entie: ita q d talē nō pōt inde fieri ele-
 mosyna p obligatū. Scdo ista qd de-
 ciditur p regulā pcedētē. nā lz ius po-
 sitiuū tali debito naturali nō assistat.
 tñ nō tollit obligationē ex sufficiētī ca
 sō eqtas iuris nālis ē i foro pnciali ser-
 uada. Et pōt exēplū. cū quis pmissit
 aliqd dare suo. nā ex pnsu suo obli-
 gat nālr. Quatr ius positiuū: ex ali-
 qua ca iusta possit disponere et i ius
 nāte. vide. s. consuetudo. §. ij.

18 C Que aut sint leges iniuste. R. fm
 Tho. vbi. s. iuste sūt. Prio p triteta-
 tē ad bonū humanū. z hoc triplic. s. i
 ruz mōis supradicti. nā vno sūt iniuste
 ex fine. s. cū aliqs pñdēs leges impōit
 onerosas subdicti n pñctes ad vtilita-
 tē cōez. sed magis ad ppriū pmodum
 aut gloriā. Scdo ex auctoritate. s. cum
 aliqs fert legē vltra pmissā sibi pātē.
 Tertio ex forma puta cū seqr onera
 mltitudinis dispēsanē: et si ordinē ad
 bonū cōe. z talis magis sunt violētē
 q leges. vñ nō obligāt in foro pscie:
 nisi forte ppter tritetatē ad bonū diuisi-
 nū: sicut leges tyrānorū inducēt ad
 idolatriā. vel ad quodlz aliud quod ē
 cōtra legē diuinam.

19 C Sed nūqd iter leges ipiales que

nūc vlgēt sint aliq cōus illiciti. z fz aliq
 nō seruādi. R. sunt multi quos hēs in
 hoc opere hictūde. Sed adde theori-
 cā doc. ad predicta. q. vbi ius ciuile n
 reprobat ab ecclia. nec pñet i se pec-
 catū dz obseruari in foro aie. Sz pa. lī
 mistat dictā theoricā. dūmō talis lex ci-
 uilis nō foueat lucrū pñmo dānosuz
 nec rigorē: tūc i foro aie seruāda ē. ad-
 de et altā limitatōnē quā ponit idēz
 pa. i. c. rainaldus. de testa. q. vbicūqz
 ius humanum est fundatū super pre-
 sumptionē. nō ē obseruādū i foro aie
 si veritas ē contra pñsumptionē. vt d
 inuentario non confecto ab herede:
 quia tunc nō potest detrahēre salcīdā
 qz tūc ius non pñsumit q hereditas
 nō sit exausta legatis: lz potius q bo-
 na hereditatis vsurpauerit. Et iō ē te-
 net vltra vires hereditatis. z hūc iurī
 ius canonicū n resistit imo vñ appro-
 bare in. d. c. rainaldus. z tñ i pscia nō
 tenet vltra vires hereditatis.

C Utr i pñctōib⁹ intelligat pcessa que
 cūqz nō sūt phibita. R. fz No. si cōstī-
 tutio pmulgata ē affirmatiue oia que
 cōtinet z ex eis sequētia vñ concessa
 nisi reperiat phibita puta cōcessū ē i
 here matrimonū: ergo z cullibet z se
 p nisi reperiat phibitū: Si pō pmissa
 sit negatiue: oia ex ea sequētia itellī-
 gūt phibita: nisi repñatur pcessa Sic
 phibet ne qd occidat. Ergo sp z oib⁹
 phibet: nisi qñ inuenitur pcessum.

C Quid de cōdētibus leges iniqs. R. 28
 si leges iniqs sunt i libertatē ecclie:
 tūc cōdētes z seruātes sunt excōicatis
 ipō facto. vt dicitū ē. s. Excōicatione.
 xvij. Si vero sint simplr i aliq dei z
 ecclie mandata: vt puta q liceat sic z
 sic facere simonias: vel alienare seu-
 dū precipue eccliastricū z hmdī. ipso
 iure nō valēt: dī. vij. que ptra. z faciē-
 tes z fuātes peccāt mortālī extra d sy.
 cū i ecclie: z. c. n. satis. z sig dānatī sūt
 occasione salis legis: pñctores z here-
 des eoz tenēt ad restitutionē Illi etiā
 qui induxerūt cōdētore ad talē legem
 faciēdā tenēt insolūdā. z silt oēs seruā

testentur ad restitutionem omnium eorum que
talibus occasione legum lucrati sunt vel alii
os dantificauerunt. et eodem modo illi multo
magis peccant et tenentur qui leges con-
dunt directe contra deum.

Libellus famosus est compositio in scri-
ptis facta in infamia alicuius et quod pro-
bare non vult et in publico factata.

¶ Quia pena puniuntur qui famosum libellum
vel falsum composuerunt occulte et probare
non vult. et gl. in summa. v. q. i. distinguit
quod aut certum est quod proposuit aut non. Si
certum est aut est convictus aut sponte confes-
sus. Si convictus secundum leges decapitatur
sive deponatur. v. q. i. h. q. i. v. l. v. l. ca. C.
de fa. libe. et sic inestabilis. iij. q. iij. §.
ob carne. Secundum vero canones sub-
icitur hereticus ut in c. l. v. q. i. si homo sponte
profitetur cum non potest probare minus cum eo agitur
ut in c. q. d. v. q. i. Si non est certus de
admoneri ut procedat in publicum et pro-
bat quod scripsit: quod si non fecerit primo pro-
uabitur factis: postea excoicabitur. et hoc est
cum innocens aliquis infamatur. Secundo si re-
suerit qui accusat: quod expedit per se no-
tetur. no. esse. ff. de iuribus eius q. Q. d. ve-
rum intellige secundum azo. in iudicio. quod extra
nemo de alio perdere. vi. q. i. summa. d. pe.
di. l. homicidiorum. §. h. d. vt. s. c. ira. §. v.

¶ Ut talis teneatur restituere famam. et
quod sic alius libellum in scriptis factedo et vi-
tra hoc tenetur lesio satisfacere de om-
ni damno etc.

Libertus est ille qui ex suo factus est li-
ber per manumissionem. Manumissor
autem profertur de. et semper libertus profertur te-
netur ad quod obsequia. Ingenuus autem vo-
catur qui liber natus est. et sic nulli tenetur
obsequia. Est autem casus qui libertus eripitur
ingenuitate. scilicet si a domino fuerit expositus la-
gudus cuiuscumque etatis. vel si et alimen-
ta ipse denegari contigerit hoc ipso liber-
tus fit ingenuus et finis liber. Idem si pa-
ter filium exponat lagudum. hoc ipso filius
a patris potestate liberatus est. Illi tamen qui
hos suscipiunt non possunt propter hoc in eorum
proposito suo aliquid vendicare vel expos-
ere. et in c. v. nico.

¶ Utrum libertus possit reuocari in ser-
uitute. et libertus in seruitute reuocatur per
gratitudinem. scilicet cum manumiserit in pro-
prium aut atrocem iniuriam seu grane damnum re-
vel vite periculum inferre presumpserit: ut in
gl. extra de dona. c. si.

¶ Que est de iure inter libertum ecclesie et vasa-
torum. et secundum hostium est multiplex. Prima quod li-
bertus ecclesie reuocatur in seruitute per opera
non prescripta. xij. q. ij. diaconi. Secundo in liber-
to pro uati. C. de liber. ca. solo. Inno. tamen in
telligit hoc de obsequiis impositis: non de alijs
Secunda quod filij libertorum ecclesie et nati per
manumissionem sunt obnoxij ecclesie. xij. q.
ij. de libertis. Secundo in alijs. C. de libertis.
et eorum li. l. i. et ij. Tertia quod libertus ecclesie
tenetur seruire ecclesie etiam si nulla opera
sint eis imposita. d. c. diaconi. Secus in
alijs sicut in no. Quarta quod libertus ecclesie si
iniuriatur ecclesie vel accusetur illam vel testifi-
centur illam reuocantur in seruitute: et si or-
dinari fuerit l. iij. di. q. ex famul. quia
quod libertus ecclesie manumissus ad hoc ut or-
dinari non possit de acquisitione quod sitis modo ad
alios transmittere sicut quod dicitur: quod potest
omnino ad ecclesias pertinere. Sicut verum puto quod
hoc verum sit solum quod in manumissione
sunt de iure: alio est testium possit ordinare de his
qui acquisierunt secundum Zan. Rat. Ul. et No.

Locatio vel conductio. Locator dicitur qui
pecuniam recipit. Conductor is qui pecuniam
donat. Si ergo domum meam te habitare pa-
tiar certa mercede mihi data vel danda
tu conductor: ego locator dicitur. Item si
operarius in re mea certa mercede tibi
danda: tu locator operarius tuus: ego con-
ductor earum dico. ff. eo. q. operas. Sicut re-
spectu operis ego locator et tu conductor
diceris. ff. e. l. i. §. i. et §. si gemma.

¶ Quo tempore de soluit merces pro re loca-
ta. et secundum Pan. et ceteros doc. i. c. pro ste-
rilitate et eo. quod si fuerit quatuor de tempore:
standum est quatuor. aut nihil est dictum. et
considerat consuetudo loci seu lex municipi-
palis. Si autem non appetit de consuetudine: ut
mos est varius: tunc fienda est solutio in fine
anni. Sicut dubium est quod in alio contractu ubi quod
se obligauit ad aliquid faciendum pro certa
mercede. Nunquam solutio mercedis fit
differenda sine ex quo nihil fuit actum. de

fm pa. vbi. s. q. is pceda e ca qre ba-
ri deat solutio. na si p suprib: tuc dz
fiert solu. in pn. qz vt hoc tacte actū.
Si aut soluit p lab ore seu remunera-
tione dz p siderari qlitas pfone. na si do-
mificator obligat se p me edificare pa-
latiu. verisimile est q successive heat cer-
ta quantitate pecunie: alr no possz se co-
mode sustentare: vbi aut cessaret hoc
consideratio vel filis est faciēda i fine
Et no. fm pan. in. c. puenit. d. arbi. q.
dita e iter soluere anuati. z qlibz ano
na si pmissi tibi soluere anuati teneor i
pncipio anni soluere. si aut pmissi sol-
uere qlibz ano tunc in fine ani fiet so-
lutio. vñ pms. Anno si debes: in fine
teneberis ant. Annua si debes: tuc rspi-
cies caput anni.

2 **C** Quid aut dicēdū d architectore q
accepit ad edificandū aliqū palatū: vt
domū expēns suis p certo p̄cio z i fi-
ne laborū multū pdidit: an dñs i cō-
scia teneat cōpēlare. R. fm archt. f. q.
dñs si tenet in aliq sibi p̄pēlare z tal
architector tenet diligenter opari. et si
pnū salariū idē recipiat qz dēbat ipse
i pncipio h̄ aduertere. vep e tñ q qñ
pductor tñ p̄cipit q iste nimis parū
lucrat ex tali pacto eo si obstat: debz
supplere ad p̄p̄ietem mercedē z p̄ci-
pue qñ i tali ope sup̄uenit casus q bñ
nō potuit p̄uidere. hoc tñ dictū videt
l̄m̄tādū p. l. marit. ff. loca tūcta gl. z
l. h. eo. ti. vbi fit singlar] d̄stictio circa
hoc. q aut p̄ijt casu fortuito vt vt na-
turali: vt terremotu z h̄mōi: z t̄stō p̄-
culū e dñi idē si v̄cto soli. Secus si v̄-
clo op̄s qz tūc p̄tinet p̄tenti architecto-
tori. z no. h̄ac dist. qz valde singlar] e

3 **I**n qb̄ casib̄ p̄t dñs expellere s̄glinū
z iqlin̄ d̄f p̄p̄e cōductor rei vrbane.
colon̄ vero rustice. R. h̄z doc. i. d. c. pp
q i q̄tuo. P̄uo si dom̄ locata neces-
saria facta sūt hitationi sit. puta si do-
m̄ quā inhabitabat cān destructa e. hoc
stelligit B̄re. qñ aliā domū q̄ sua erat
h̄bat locator tpe locationis: sed casu
perijt. na si tūc nullā h̄uissz nisi illam
quā locauit. et ad suā hitationē illā re-

cupare si p̄t. qz hoc a p̄ncipio p̄p̄ice
re debuūt. aut si postea duxit vxorē. vt
alia filis necessitas sup̄uenit. intellige
fm No. z pa. qñ tpe locatiōis ista ne-
cessitas nō im̄nebat. z id dicit Pa. ex
tex. d. c. pp. tbi nō im̄nebat q̄ p̄h̄es cū
h̄cile paz diuite: vel qui labit in facul-
tatis: seu male vt̄tē substantia sua: si p̄t
postmodū eūfacere capti t̄q̄ suspectū
de fuga: cū p̄ditio illī essz sibi satis no-
ta tpe p̄ci. Sc̄os casus e. si dom̄ h̄z
necessitatē repatiōis. z intellige d̄ neces-
sitate orta post locationē. z cū tpe loca-
tionis resectio illa necessaria si erat vt
p̄uidebit dñs in ql̄no d̄ alia domo. ff.
eo. cū plures. z eq̄ idonea s̄z vir. z h̄is
duob̄ casib̄ remutēda e p̄sio p rata
t̄pis. Tert̄. si pductor p̄uerse i domo
p̄ietur: vt si t̄z porcos in solar̄io: vt nō
h̄itat in ea fm pactū pductionis. vel si
deteriorē facit vt̄ feminas malas tbi t̄z
aut et p̄uerse h̄oic̄ vt̄ lenōes z h̄mōi
ar. in auc. de leno. d̄. sanctin̄. an aut b̄
casu sit remittēda p̄sio: d̄t̄erit aliq
vt no. gl. in. d. c. p̄p̄er. fm quosdā nō
eē remittēda parte: p̄sionis p rata
temporis quasi cōpensando. s̄z glo. tbi
dicit nō esse vep qz dñs tenet remitte-
re. p̄t aut agere p̄ inquilinū p dāno
dato actione legis acq̄s: vel ex locato
S̄z pa. dicit hoc p̄cedere fm Jo. an.
qñ p̄uerse h̄satur dāno dānū: vt si t̄z
porcos in solar̄io: vel alr dānificat do-
mū vt spargēdo aquā sup lignis. naz
tūc dñs p̄t expellere satisfacēdo p
rata p̄sionis qz tunc agit ad dānū
S̄z remissio sit p residuo t̄pis. Sed si
peruerse se haberet i domo sine dāno
puta tenēdo p̄sibulū vel ludū. vt exer-
cendo vsurā tūc p̄t expelli nō remissa
sib i p̄sione p rata: qz dñs nō dz susti-
nere hoc dānū ex culpa inquilin̄ z
itellige hoc qñ dñs ignorabat p̄ditio-
nem inquilin̄: als dānū est suū. qz nō
poterit expelli ante t̄pis. Quart̄ cum
inquilin̄ per biennū nō soluit p̄nsi-
onē qz p̄t expelli. S̄z circa hoc Pa.
p̄cludit q aut locatio fuit facta ad lon-
gū tempus. z d̄ longū t̄pis post. r. an

et est apta afferre in quolibet particu-
lari: qz p sciam efficitur doctor: et for-
te papa vel cardinalis vt tota die vi-
dem. h. bar. et p hoc et dici pot q sco-
laris vel doctor pot ihibere alij scolari
vel doctori vt legat voce de missa.

Additio. De hoc h. ea. tex. singla
rem in. c. pdem. xv. q.
ij. vbi Belasius papa phibuit cuida
epo qui volebat facere vnu baptisteri
vni ppe quodam monasteriu mona-
chor: ne illud faceret: qz ppter streptu
tu illuc ad ventutu: dicti monachi no
poterant secure nec quiete deuota of-
ficia celebrare et in toto mudo no ha-
bes tex. ita claz p religiosis vt possit
expeller fabru si vellet morari ppe mo-
nasteriu si malleando ipeditet officia
religiosoz vel impediret quietem iur
morari et h. mo. et hec no. q. sepe accl-
dunt in practica. **Finis.**

In qbus casibus remittat censu vel
pensio rei locate. R. si pductor expellit
fit remissio p rata tps vt dictu est. s.
Ite ppter id qd ster. psuetudinē eue-
nit: vt puta tēpestas vel alia aeris intē
perles in devastacione fructuuz: vt. l.
ex pducto. ff. eo. Dir. hoc itelligit qn
ex vicio terre isolito et sortuito hoc ac-
cidit: s; si vicio et debilitate terre hoc
accidit: nulla fit remissio: vt qz vinuz
coacuit. vl herbis segetes corrupte sūt
qz hoc potest colono sputari: qz no re-
mouit herbas et alia impedimenta.
Itē fit remissio no ex inundacione flu-
minis isolita: sed p terremotu. vl cal-
ma. l. hiatu terre. Alut pp incursum ho-
stium fructus est amissus: vl magnu
dānu datu. Idē inuo. et Ber. Idē ppter
sterilitatē afficiētē pductores. magno
icōmodo: nisi sterilitas valeat cōpen-
sari cū vbertate pcedentis vl sequētis
anni. Et fiet hec remissio p rata steri-
litas. d. c. pp. et fm Bos. sterilitas in-
telligit fm vulgi opionē. et fm Pa.
ista opt. pot sustentari: ex quo lex non
determinat tpe nō ponit aliā opionem
Bar. in. l. 3. C. loca. vbi dicit q si ultra
dimidia iusti pcy est lesus pductor: fit

remissio p rata. Si ergo sūt recollecti
ita modici fructus q soluēdo pensioem
qs remaneret deceptus vltra dimidias
iusti pcy: dz fieri defalcatio.

Additio. Adde nō pdictis vnu
singularissimū quod
no. do. Alex. de imol. i. 2. ff. xxxvi. incipit
ente. redēptoris nisi et. no puto. vbi q
rit si pductor iuravit soluere locatori
singulo ano affictu et canonē et cessat
soluere vno anno an ipso iure cadat a
iure sue pductiois ex eo qz ē plurius: et
pcludit q sic. l. si qs maior. C. d. trasac.
et in terminis in pctu locatiois vcidit
bal. in. c. qrela de iuretu. sup glo. i. imo
dicunt cōter doc. in. d. l. si qs maior
q dispositio illius. l. h. locum in quo
libet contractu iurato.

An autē debeat augmentari pensio
ppter vbertatem: sicut fit remissio p-
pter sterilitatem. Conclnde p Pa. in
d. c. ppter q aut vbertas cōtingit: qz
fructus multu valent. vltra solitum. et
tunc non debet fieri augmentatio nec
diminutio ppter vtilitatem precij: aut
vbertas cōtingit ppter industriā colo-
ni: et no dz augmētari ne sua diligen-
tia fit sibi dānosa. aut ptingit pp boni-
tatē rei: et et no fit augmētatio: qz do-
minus locauit bonitatē rei meliori p-
ctio quo potuit. aut ptingit casu fortu-
to: puta locauit molendinu: de quo cō-
ductor solebat percipere quinquaginta.
nūc autē quia alia molendina sūt de-
structa percipit. c. hoc eni casu est fieda
augmētatio pensiois p rata. nā sicut
per casum fortuitum ptingentē steri-
litas fit remissio. vt in. d. c. ppter: ita
dz fieri augmētatio ppter vbertatem
ptingētē casu fortuito: vt priorz eadē
fit disciplina. et fm glo. in. d. c. ppter.
debet intelligi de eo colono qui certū
pecuniā annuatim dz: vel certas coz-
bes et no de partiaro qui cum domi-
no lucrū et dānu partit. et dicit Pan.
q iste ppter no dz pductor: sed pot
accedit ad naturā societatis. vnde iu-
ra loquētia de societate dissolueda
hnt locū in isto. vt notat Bart. in. l. si

merces, §. vlt. maior. ff. eo. qd̄ ē notā
dū vt per mortē alterius dissoluat so
cietas: nec transeat in heredē. l. iij. z. l.
nemo. pōt. ff. p. socio.

12 **C** Et vt pfecte habeatur materia cir
ca contractū locatōis z pductionis. s.
vtz merces: vlt pensio sit minuēda: vlt
enā totalr fmittēda vlt augēda. Sic q̄
sp̄e locans: aut locat agros: res: aut
opas. Si agros: sic nocet locator: i ca
sus fortuitus. l. vt nō habeat mercedē
nisi p rata. vñ pp sterilitatē remittit
pensio. Si hō locet res: aut stat p loca
torē quominus re cōducta viat. aut p
conductorē. Si p locatorē: aut stat per
eū pure. et sic tenet ad interesse. vt. l. si
de fundo. C. locatū. Si hō nō ex volun
tate sed p casū fortuitū ex pte eius vel
ex pte rei locate ptingentē: z tūc p̄sio
remittitur p rata. exēp lū ex pte locato
ris. puta qz pp delictū eius fundus lo
cat us publicatus est. exēplū ex pte rei
sic si edes locate exuste fuerūt vlt ager
terremotu corruit: vt. l. i. i. g. domū. z. l.
ex cōducto. z. l. sed addes. ff. locatū. Idē
dic qñ ex necessitate aduentēte locato
ri. oportuit cōductorē expellere vt. l. q
insulā. z. l. si fūdus. ff. eo. Si hō stat p
pductorē vel per eius culpā quo min⁹
re locata viat: nihilominus totā pen
sionē soluere tenet. vt. l. colonus. §. na
nē. ff. eo. Si hō ex cāu fortuito ex q uo
re locata vti nō potuit. Similit̄ tñr qñ
locator alteri locādo. verifit̄ mercedē
hūisset: alē nō vt patet ex. l. si. §. i. ff. ad
l. ro. de iac. facti. l. sed addes. §. cū qdā
ff. loca. Sz in casu qñ q̄ locant opas:
nec per euz stat quominus eas soluat
sed p cōductorē sic talis cōductor ē si
impediatur casū fortuito nihilominus
pensionē p̄stabit. vt in. d. §. cū qdā. qd̄
videtur verū in cōscientia qñ talis lo
cator nō habuit cui locādo operas. ac
quirit̄ mercedē ppter talem locatō
nē: quā mercedē habuisset: si tali non
locasset. Si vero stat per locatorē quo
minus operas p̄staret: tūc si nō im
pedit̄ cāu fortuito tenet ad oē interesse:
nec mercedē habebit. Si hō impedit̄

cāu fortuito sic remittit̄ pensio p rata
tpis vt ē cāus in. l. si vno. §. itē cū qdā
ff. loca. Idēz in. l. si hy. C. loca. z. l. ad
uocatōis. C. de cōdt. ob cām non aut̄
tenet ad interesse. z si iam inchoasset
operas vel fecisset aliquas exp̄sas ad
se preparandū: z talis casu fortuito im
peditur: repetet eas exp̄sas quas se
cit pp hoc. vt in. l. si pecuniā in p̄tin. ff.
de cōdt. ob cām. z ibi habetur de eo q
parauerat se ire ad locū z impeditus
fuit p tēpestatē. Fallit h̄ vt non remit
tatur pensio qñ ex cāu fortuito stat p
locatorē i aduocato. qz nō repetit sala
riū ab eius h̄rdibus ip̄o moriēte. l. i. ff.
d. va. z extraor. cog. Idē d̄ q̄cūq̄ h̄ntē
offm̄ publicū. z sic logt. l. arborib⁹. §.
de illo. ff. de vsuf. z. l. dīe fūcto. ff. de of.
asse. item fauore libertatis. vt. l. cū h̄s
§. nichus. ff. de sta. li. Nec eliduntur
ex Bzo. z Bartolo. z all. in dicto. §. cū
quidā z hoc tene nisi consuetudo al
ter haberet.

C Et ex predictis habes quid dīcēdū 13
de scriptore qui locauit operas. Nam
si per eum stetit scilicet sui culpa: vel
p casu fortuitū in ei⁹ personā contin
gēt̄: tūc liberat cōductor a p̄statiōe
mercedis. Si hō stetit p cōductorē
vel per cāuz in eius p̄sonā p̄tingēt̄: tūc
secus. Et sic p̄dicta h̄s concordare
multas leges que inuicem videntur
contrarie.

C Vtz locas fūdū alicui ad medius 14
nulla facta mētōe de arborib⁹ nungd
colon⁹ hēbit partē fructuū arborū. §.
qz non: sed locator habebit omnes. l.
fructus. ff. de vsur. z si colonus obstru
at arbores tenebitur. Similit̄ ei⁹ clipe
imputatur si aliqs eius odio arbores
excidat. l. si merces. §. culpe. ff. loca. qd̄
lūnita fm gl. in. d. §. culpe. qñ. ppter
culpam suam seu volūm tale odium
est causatum alias non.

C Nūqd postq̄ colon⁹ seiauit agruz 15
si dñs eū vēdat alicui possit expelli p
emptorē. §. qz nō s̄z medietatē fructuū
habebit vel put p̄uenerāt: si tñ vēdi
tor oēs fructus accepisset: ager colon⁹

¶ venditorē. ff. de le. l. i. nihil. epale tñ
 privilegiū hz colonus fisci fm Rodo.
 Sed adverte q̄ succedēs i re locata: si
 est de bñficijs eccliaſticijs z fit facta ab
 hñte admīſtratiōem: z cū debitis lo
 lēntatibus z cāſis. z ad debitijs ip̄s iñ
 ſtare locatiōi z ſi ecclia ſo: et leſa poſ
 ſet petere reſtitutiōē in integrū. c. l. de
 reſti. in integrū. z. c. l. d. re. ec. nō alle. Si
 ſo nō hēbat admīſtratiōez: vt ſūt cāo
 nici ſimplices. ſic nō tñr ſtare: qz egpa
 tur vſufructuario q nō pōt locare vltra
 tempus vite ſue. l. ſigs domuz. ff. loca.
 niſi cū cā rōnabili z aucte epi feciſſz.
 cum vero res locata nō eſt eccliaſtica
 tunc ſucceſſor vniuerſalis tenetur ſtare.
 l. vtz veritatis. C. loca. Succeſſor vero
 particularis in dca re nō tenet ſtare niſi
 locator hñſſet admīſtratiōez plenaz vt
 marit⁹ i p̄ſo dotali: qz ſic tñr vt i. l. ſi
 filio. §. ſi. ff. ſo. ma. idē i tutore reſpectu
 pupilli. l. ſi tutelle. ff. de admī. tu.

¶ Quid ſi p̄ductor aliqd expēdit i re
 p̄ducta. ff. fm No. ſi expēdit neceſſa
 rio vel vtiliter auxit. edificauit vel inſtit
 uit aget ſ locatorē vt reſtituat expen
 ſas. ff. loca. l. dñs z in. d. l. ſed addes. §.
 ſi inglinus. z ibi glo. Sz clarior tex. eſt
 in. l. colon⁹. p̄rio. ff. e. ti. Si tñ poſſet
 tollere ipenſas ſine leſiōe rei non tene
 retur locator. ſed ip̄e eas tollere poſſet
 vt in. d. §. ſi inglinus. Predicta nō in
 telligas v̄ expēſis factis p̄ paſcēdo aia
 li locato v̄ colēda poſſeſſiōe z hñōt.
 Sz de alijs puta curatiōe morbi: repa
 tiōe ruine v̄ plātatōe vineaz z hñōt.

¶ Utrū locas vasa vicioſa ignoranter
 z p̄pea vñū effuſus eſt vel marchiū te
 neat ad reſtitutiōē. ff. qz ſic. ad re
 ſtitutiōē i terreſſe vñū: nec ignorantia
 eū excuſat. ſec⁹ eēt i paſcuis locatis vbi
 herba peſtifera erat quā ignorabat: qz
 lz aialia cōductoris ſint mortua nō te
 nebit locator. vt in. d. l. ſed addes. §. i.
 vbi dicit glo. hoc eē ſpāle in locato vt
 i terreſſe extra rez hñc ventat. In p̄ſcia
 tñ n̄ hñet locū oſera. l. niſi qñ locaſſz ta
 lia vasa p̄ bonis. Sec⁹ ſi ſimplr exhi
 buiſſet vidēda per cōductorē ignorās

ipſe. an ſint bona vel ne. qz tunc cū nō
 ſit in aliqua culpa nō teneretur. Et ſor
 tior tenet ad reſtitutiōē i terreſſe qui
 ſcienter locat rez vicioſas. ar. d. l. ſed ad
 des. Et qz dico in vasis intellge in om
 ni re vicioſa ex qua dānum p̄mo eue
 nitre p̄t. Qd nota p̄ illis q locat equos
 q p̄ſternūt ſe in ags ſi deſtruāt veſtes
 tenentur z ſilia. Secus in cōmodato.
 ¶ Utrū conductor teneat locatori de
 damno quod in re locata cōtingit. ff.
 fm Hoſtien. tenetur ſi ſua culpa p̄ſin
 git. vel illozm quoz opera vtitur.
 Et in hoc cōtractu venit dolus: lata cul
 pa z leuis cuz grā vtriuſqz celebretur.
 vnde ſi auriga dū ceteros curru ſuo trā
 ſire cōtēdit currū evertit z ſeruū q p̄du
 xerat quaſſauit. vel occidit tenet. ff. eo.
 l. itē querit. Sz ſi fecit qd quicqz dili
 gens feciſſet: ſecus erit. vt. ff. e. ſi mer
 ces. §. qui colūnam. de damno vero da
 to ab alio. cui obutare non potuit non
 tenetur. ff. eo. ſed de damno. ſimiliter eēt
 non tenetur de caſu fortuito. niſi vt di
 ctum eſt. §. cōmodatum. §. vij. z caſus
 fortuitus. §. p̄mo.

¶ Utrū ille q locat operas ſuas facti
 endas in re aliqua teneatur de dāno ſi
 lius rei. ff. fm No. ſicut z in ſupior. q.
 Si dānū cōtingit: culpa ipſius tenetur
 aliter nō. vnde ſi colūna trāſſerēda ac
 cepit vel dōlia z hñōt. z fracta ſūt cul
 pa ſua vel illoz quoz opera vtitur. te
 netur etiā de culpa leui. Secus ſi dili
 gentiſ adhibuit. d. §. qui colūnam z
 lz de dāno ab alio dato nō teneatur. te
 netur tñ de cuſtodia. ff. eo. q mercedem
 nam z q mercedez p̄ ſola cuſtodia ac
 cipit. tenetur etiā de leuiſſima culpa. ex
 tra de depo. bona fides. qdaz eēt volue
 runt tenere locatores operaz ad trāſue
 hendas colūnas z ſilia q ſacillr frāgū
 tur teneri eēt de leuiſſima p̄ tex. i. d. §. q
 colūnam. vbi dñ culpa at abeſt ſi oia ſa
 cta ſunt que diligentiffimus qſqz ob
 ſeruator ſuiſſet glo tñ ibi dez lz p̄ſta
 Sz pōt dici q aut aliqs locat opas in
 re que regit diligentiffimā curā. z tunc
 tenebitur de leuiſſima. d. §. q colūnam

aut nō locat opas in res talis ipoxātie
& sic vera est opio gl. qz tenet solū de le
ui. itē illi q locat opas ad custodiendū
res alicuius vel incidendū ligna p do
mo edificāda vel hmōi tenentur de dā
no dato. itē q recipit palliū meū postea
p erroze dedit alteri tenet. qz nō tollera
tur error in scō pprio. d. l. itē querit. §.
ites palliū. Itē si vestimēta polēda ac
cepit & muros roserūt de culpa tenet.
d. l. itē qrit. §. si fulo. itē si aliqd sarcen
dū. vel polēdū. vel gēma sculpādā. vel
iccludēdā accepit tñr excepto si res vicio
suo frangat. nam tñr n̄ tñr nisi p spāl
pactū. & eodē mō si vitulos pascēdos
accepit: vel pecora. ff. eo. sigs iudū. §. si
qs vitulos. & d. l. itē qrit §. si gēma. Itē
si nauta me inuito ponat res meas in
alta nau. q̄ vbi posuerim & perijt: tñr
d. l. itē qrit. §. l. & ibi p̄ q si transtulit
nō iuito dño s̄ bōa fide: & sine culpa
nō tenet. vel ēt si mala fide trāstulit. s̄
in eadē nauigatiōe vtrāq̄ nauis perijt
ff. ad. l. ro. de fac. l. si. §. l.

20 **C** Done q locator opis. vt pastor
res perijt. & dñs dicat q perijt culpa
seu dolo illius. & pastor negat. cui scū
bit pbatio. ff. de No. q̄ pastori. nam
cū ipse rōne officij debeat custodia ha
bere si dicit amissas oues pbet affuisse
culpā siue doli sicut argētarius pbare
debet amissis rōnes. cū ruina vel in
cendio. ff. de edendo. sigs ex argētarijs
§. si. Idem in custode carceris. ff. de cu
stu. reorem. ff. nam qui dolum allegat
dolum pbare debet.

21 **C** Quid si pductor: fundi aliqd expē
dit in re pducta. ff. §. host. si expendit
necessario vel vitl̄r auxit vel edificauit
vel instituit aget contra locatorem. vt
expensas recipiat. ff. eo. l. dñs.

22 **C** An aut conductor in soluēdo expē
sionē teneat ipse perquirere dñz. ff. §. s̄
Panor. in. c. significante de pig. ex mē
te Bar. in. l. item illa. ff. de consti. pe. q̄
aut solutio d̄z fieri respectu alicu^o rei
& p̄o aliqua re: & tñc si creditor ē etus
dē fori in quo est illa res situata: & d̄z
ire debitor ad domuz creditoris. Si

ho sunt diuersi fori nō tenet ire ad do
mū creditoris: s̄ satis est q̄ dicat in do
mo sua. sū pat^o facere si aliqs eēt qui re
ciperet. Ideo infert pa. q̄ si emphiteo
ta nō est de foro dñi nō tenetur p cāo
ne soluendo pquirere dominum. secus
si est eiusdem fori. Sic intellige. c. pro
pter de loca. hec Panor. m. Quod be
ne notabis.

C Ux pductor agri vel dom^o vel al^o 23
terius rei possit rē ipz alteri locare. ff.
pt. C. e. l. nō. & tñc res posterioris pdu
ctoris. sūt obligate pncipali dño vsq̄
ad illā q̄ritatē q̄ iste pductor scōs tene
tur p̄o. ff. e. l. si. i. lege. §. si colon^o.

C Nullus p̄lat^o religiosus p̄o pcede 24
re ad vitā nec ad certū tps redditus vt
prez eoz alicui ēt pro quacūq̄ pecūia
nisi necessitas vel utilitas queniens siue
loci exposcat & accedēte p̄sensu queni
tus. Aut si cōuentum nō h̄z accedente
p̄sensu superioris. & qui p̄fecerit incurrit
iniam suspensionis nec recipienti acq
ritur aliqd ius tñ hoc nō extendit ad
locatiōes. vel redditū aut fructū v̄
ditōis ad modicū tps vt in cle. mona
stertoz. de re. ec. non alie.

Ludus. Tres sūt species Ludī. Nā
qdā ē p̄sistēs in ingenio: vt ludus
scachoz. Quidā ē p̄sistēs in fortuna
vt ludus azarri. qdā ē mixtus p̄cipās
de vtroq̄. vt lud^o tabularū cū taxillis.

C Ux ludus alec fit mortale p̄cū. ff. 1
§. s̄. & s̄. et si hō nō ducit in p̄suetudinē
mortalr peccat qñ ex auaritia ludit vt
pncipalr cā spoliādi p̄imum.

C An aut in spectores ludoz tomea 2
mētoz vel hmōi peccēt mortalr. ff. §. s̄
Donal. q̄ gludo iter sūt & inspectores
ludi peccāt saltē ventl̄r si hoc ducūt
in p̄suetudiez maxie si sūt elici. nec ob.
si dicat q̄ q̄cūq̄ delectat d̄ re q̄ ē mor
tale p̄cū. peccat mortalr. s̄ isti delectā
tur de hmōi q̄ sūt mortalia peccata. si
cut tomeamēta: & ludi aleaz maxie ex
cupiditate: ergo peccāt mortalr. r̄ideo
q̄ maior ē vera de h̄is que sunt pecca
ta mortalia de se & ex sua natura: s̄ hu
iusmodi spectacula & ludi de se nō sūt

mortalla. sed solū aut ex pōne ecclie
aut ex praua intētiōe. vt dicit Ri. i. liij.
di. xv. loquēdo de torneamēt] q̄ si ho
mines illa exercerēt tēperate z bona
intētiōe z si eēt pbibitū p eccliaz nō
esset peccatū torneare eo q̄ ludus talis
esset utilis p defensione rei publice vū
iure civili pbibitus n̄ ē. S; ius cano
nicum illū pbibuit pp abusū ludētū.

3 **C**ū autē illō q̄ q̄s lucrāt i torneamē
tis possit licite retinere. R. s; Ri. vbi.
s. q̄ qdā sūt ludi ita pbibiti: q̄ tñ nō
p̄cipit restituūt qd̄ homo lucrāt fm le
gē illius ludi: sicut sūt torneamēta: vñ
illi q̄ lucrātur in tali ludo q̄uis pec
cēt qz faciūt q̄ constitutionē ecclie:
tñ restituere non tenentur.

4 **Q**uidā autē dicēdū de illo q̄ lucrāt
in ludo alee ludēte cū volūtario valen
te a tenare: z cū illo q̄ n̄ ē tractus z si
ne fraude: sed ex cupiditate: an de ne
cessitate teneat restituere. R. s; Ri. vbi
s. q̄ lz ludus fortune: tā iure civili q̄
canonico sit pbibitus: lucrātes tñ per
talē ludū nō obligāt de necessitate ad
restitutionē nisi p ius civile. Quo tñ
ad iura civilia pbibēta h̄mōi ludos:
dicit Alex. lō. in ti. de vsuris. q̄ q̄uis
alique leges oli cōdite fuerint q̄ n̄m̄is
iprobū ludū: hodie tñ per q̄rta cōsue
tudinē abolite reputāt. qd̄ p; qz repe
tēti perditā per ludū in foro civili z iu
diciali non datur actio. nec snia resti
tutionis sibi fiende. Idē t; Sco. i. liij.
di. xv. vbi dicit q̄ lex civilis que p̄mit
tit pdita i ludo repeti z p q̄ns restitui
ligat soluz illos qui et subsunt. z for
te nulli sunt hodie: qz vbi lex illa con
suevit hēre locū: mūcipalia p̄iudicat
imperialibus. Et plus aliq̄ dicunt q̄
dato q̄ leges ille abrogate n̄ eēt qd̄
tñ falsus ē: tñ adhuc tales restituere n̄
tenēt: nisi p iudicis sentētā sint qdē
nati sicut p; de alijs p̄cis iuris. Et p
hac op̄niōe cessāre iure civili. vt p̄ba
tum ē. vñr Tho. z Ri. qui in hoc cāu
nihil dicūt de erogatiōe pauperib; si
enda. Idē Jo. an. z Jo. cal. in. c. clerici
officia. de vita z honestate clericorum

q̄ dicūt tutū eē talia pauperibus erga
re. nō tñ dicūt fore necessariū. idē mo
nal. Idē Astē. Frācis; zabarel. Rai
mū. Petrus de palu. z Arch. flo. ad
hoc facit theozica Buil. q̄ vbi resti
tutio nō est fiēda certe p̄sone. sed est fi
enda pauperib;: talis restitutio ē v̄ cō
silio: exceptis tñ q̄busdā casibus in q̄
bus ius expresse p̄cipit restitutionē fi
ri vt infra dicetur. j. Restitutio. vlt. s.
ij. Sūt tñ qdā casus in q̄bus ludēs
tñ restituere ea que lucrānt ē: vt si vl
est ab eo qui alienare nō potuit: vt pu
ta filiosa. seruo monacho: prodigo: fu
roso vxore nihil h̄ntē preter dotē tūc
fatendū ē q̄ talis tenetur restituere pa
tri: dño: plato: curatori: marito z h̄ōi.
idē si fraudē q̄misit: puta fingēdo se
insciū in arte ludēdi: z q̄si hominē q̄
de facili possēt decipi sicut faciūt bar
ri: sicut cōmisit fraudez in ipso ludo
submittendo taxillos falsos seu etiam
fraudulenter lactando: seu maliciose
speculam numerando z huiusmodi
tunc perenti in predictis casibus re
stituere tenetur si sit persona que alle
nare possit. si autē alienare n̄ potuit: re
stituēt illis personis p̄dictis. Si quis
autem attraxit aliquem ad Ludum
per vim aut n̄imiam importunitatez
z vicit scdm̄ tñn. in. c. quia pleriq; de
imn. ec. tenetur restituere attracto z in
ducto. quia attrahens fuit in turpitu
dine. Secus econtra. puta quia attra
ctus vicit. quia tunc non illi qui attra
xit: sed pauperibus est restituēdū. Et in
tellige de ista attractione: siue facta fu
erit in p̄ncipio. siue in medio vel fi
ne. z his tribus casibus cōpetit resti
tutio siue repetitio fm iura. in alijs at
casibus dicit Arch. f. q̄ est pauperi
bus istud lucrum erogandum de ho
nestate: licet alia op̄io sit securior: z cō
sulēda: non tamen videntur de neces
sitate imponenda: Ut per hoc vene
getur Absolutio nolentis hac facere ex
quo pro hac op̄niōne sunt tot sancti
z doc. p̄allegati.

C Utrum autē in mutuo facto in lu S

do. orlat actio. R. fm Pa. in. d. c. c. lict.
q si mutua colludeti no coperit repe
ntio mutuae pecunie. Secus si alteri
lz in ludo. ad hoc vide tex. cu glo. in. l.
i. ff. de alea. z in. l. penul. z vltima e. ti.

6 **C** An valeat transactio facta in ludo.
R. Pa. vbi. s. fm cōter doc. q no. qz
ibi no pōt ee litemo ē euidēs calum
nia: ergo non valet transactio. l. in sū
ma. ff. de condi. inde.

7 **C** Utrū vendens rē in ludo teneat de
euitione. z gl. in. l. ij. §. i. ff. quaz rerū
ac. nō da. dicit q non. intellige hoc q
emēs rē ludētis nō pōt cōtra venden
tem agere si ab eo euitca.

8 **C** Utrum ille qui aliquis perdit aliquis
vincit: possit facere recōpensationes.
R. q aut ludus est cū eadem psona. z
idē ludus z eodē tempore. z tunc pōt
fieri cōpensatio idē vī dicendū etiā si
sit diuersus ludus: dūmō sit cū eadem
psona z eodē tēpore lz aliqui contra.
Si aut nō est cū eadē psona sed diuer
sa: vel diuerso tpe tunc nō sit cōpensa
tio: qz per interitū rei morosus debi
tor nō liberator. l. in re furtiua. ff. d. cō
di. sur. Ideo dictū est. s. eodē tempore
qz fm quosdā z non irrōnabiliter qz
illud lucrum dī viciisse in ludo qd in
fine ludi secum reportat: ergo si quis
altera die: vel altera vice cū eodē: aut
cuz altero id qd vicerat ludēdo amit
tat. nisi lōmō qd prius vicerat epaū
peribus dandū erat: qz iste nō paupū
bona sed sua ludendo amisit. Idē dic
de p̄ticipantibus in ludo: vel cōceden
tibus eos domos ad ludendū vī taxil
los. Et de tali lūero sic participato te
nentur eodem mō quo dictum est su
pra de p̄ncipalibus.

9 **C** Sed circa p̄dicta q̄rit de. q. quoti
diana. Pone Statutū ep̄i dicit q qui
cūqz inserit ad azarum sit excōcatus:
vel puniatur in tātū. Adodo lusi vno
fero cum pluribus z plures vici z p̄
didi an videantur plures ludi z plura
delicta. Et an sim pluribus excōcatio
nibus ligatus an vna tantuz. R. Bar.
in. l. in faciendo. ff. de sur. dicit q totuz

illud vī vnus ludus: donec sit habitus
pro cōpleto z soluto recedentib⁹ lusori
bus. vt. l. §. c. de fide. i. i. r. Nec pōt
dici p̄fecte vicisse donec ludus nō sit p̄
fecte cōpletus: qz adhuc in p̄eresit spes
p̄ditionis. itē circa lucrū dico q plura
litas p̄sonaz cū qbus vna simul ego lu
si nō dicunt facere plura delicta. Naz
ille p̄sone cum qb⁹ ego ludo nō dicun
tur offense a me lz magis offendit res
publica: id vnū est delictū. vt. l. si p̄ces
ff. ar. sur. ce. Et p hoc dicit pōt ad aliud
statutū dicens q nullus possit ducere
vltia tres famulos: aliqs duxit. xx. R.
Bar. q est vnū tantū delictū nec est p
quolibet famulo vltia dictum numerū
vnū delictū: lz p oib⁹ vnū. cū ipi non
oñdant ex tali ductioe. lz magis respu
blica q ē vna offendit ab vno ducete
z numer. eadē rōne si statutū diceret
q nemo possit habere ad p̄mū vltia
x. personas sub certa pena. Eerte si ha
buit. xxx. vel. xl. vnū delictū est pro oi
bus. vt dictum est.

10 **C** Juxta hoc q̄ro de. q. quā dicit bar. 10
se vidisse de facto p̄sis. Dicebat statu
tū: ad nuptias nō possit inuitari vltia
xij. dominas. Adodo qdā ducebat vxo
rem tpe z filio su⁹. vtrū possint inuitari
xiiij. dñe tanq̄ sint due nuptie. an. xij
tātū. R. q lz duo sint m̄tmonia: z ex
isto respectu possint dici due nuptie:
tū qz hoc fit vna simul quo ad solenni
tatē vñice nuptie dicunt: vt. l. patris. z
filij. ff. de vul. z pu. hec Bar. Sed hoc
ang. nō admittit. q. d. l. nihil facit ad
hoc. nā ibi testamentū filij sine pater
no eē nō pōt. Et id dependet testamen
tū filij a p̄no z id dī esse vnū: lz nup
tie patris z filij nō sūt depēdētes vel
isepabiles. z id forte p̄ritū eē dicēdū.

11 **C** Utrū aut ludus q inuitit industrie
vel lud⁹ scachoz: balise: pile: z h̄mōt
sit licit⁹: ita q lucrās ex his ludis nō te
neat ad restitutionē. R. fm doc. q hu
iusmodi ludi nō sūt p̄hibiti de se. vt ē
tex. in. l. penul. z vlti. ff. de alea. Vbi cō
cessus vī ois ludus qui fit grā p̄tutis
exp̄nde. Et dicit quidam vt recitat

Panoz. vbi. s. q. in hoc casu id qd vni-
citur nō subiacet restituōi: cū nō sub-
mittit se hoies fortunē: imo bonū exi-
de puenit. cū exerceant se ingento. nō
tū dōz ludī magna quāntitas. z Panoz.
dicit. q. nō dōz quis se exercere princi-
paliter ppter lucrū sū credū q. idem
essz dicendū sicut dictum est supra de
ludo fortune.

- 12 An aut liceat clericis ludere ad scachos
cā recreatiōis. Glo. in auc. iter dictū.
C. de epl. z cle. dicit q. sic. Sed Jac. z
Pe. vt recitat Et. ubi tenet hū. q. rō
phibitiōis fuit vacatio a diuinis of-
ficijs: q. magis ptingit p ludū scacho-
rū q. p ludū fortune. Et si fm pdictos
doc. audis scachoz ē phibitō clericis.
multo fortius ē phibitō religiosis. qd
p hieronymū de pte. di. v. in. c. nunq.
dō religiosis. Nunq. de manu tua vel
oculis tuis liber psalterij discedat zc.
Et hec opt. tāq. honestior videtur te-
nenda pferit in religiosis. z ne detur
eis materia relaxatiōis.

UXURIA. quot sunt spēs luxurie p-
cipales. R. sunt sex. s. fornicatio sim-
plex. adulteriū. incestus. stuprū. rap-
z viciū ptra naturā. Fornicatio autē
vī esse genus cuiuslibet illiciti costus.
et tū spālter tne igitur in vī soluta-
rum. Stuprū vero est ppe illicita vir-
ginā defloratio. Adulteriū est thori
alieni. i. vxoris violatio. de quo hēs s.
Adulteriū z ira spedimentū. viij. In-
cestus ē p sanguineaz vī affinitū abu-
sus: ac ē sancti monaliū. De quo vide
supra. Impedimētū. viij. in multis. s.
Raptō est cum puella violēter. z ptra
eius vel parentū voluntatē educit. vt
corrupta in vxore hēatur. xxxvi. q. i. s.
cū ergo. vel ē vt hēatur in p cubinam
ex de rap. cū cā. Itē no. q. raptō nō so-
lū cōmittitur in hōgine s. etā large sū-
ptus in vidua z sanctimonial. xxxvi.
q. ij. raptōes. z. c. si qs nō dicā.

- 1 Que aut sit pena raptōis. R. fm. l.
pena est vt capite puniatur. Et si i-
nuā rapuit eius substantiā raptē ap-
plicetur. Secus si ancillā vel libertā

q. r. sic. decapitatur qdē s. nō pdit sub-
stantiā. Et itelligitur si rapuit mulierē
honestā. Secus si meretricē. q. fm le-
ges nō puniatur dicta pena. Itē non
pōt puella rapta ptrahere cū raptore.
Itē oēs fautores raptōz capite puniū-
tur. vt. l. vnica. C. de rap. vtr. Scdm ca-
nones vero aliter puniuntur. Nā raptōz
efficitur huius raptē nisi velit se redime-
re. xxxvi. q. i. s. raptō: ib. Et p declara-
tione pdictōz no. fm Panoz. in. c. cū
cā. de rap. q. vbi tractat de nuptijs nō
pcessit. raptō seimp dō cōmitti: sine puel-
la pserit siue nō. vt apte vult tex. in
d. l. vnica s. vbi pcessit tractatus. z p
mfimōnio ptrahēdo fuit abducta. tūc
de iure canonico nō cōmittitur raptō.
q. matrimoniū dōz ē libez. Et puella
forte nō poterat ptrahere libere in do-
mo parētum eius renitentib. vñ ius ca-
nonicū libertatē mfimōny pserant
ius hō civile pserant delictū raptō-
ris. hec Pa. Sic ergo rapta si velit p-
trahere cū raptore de iure canonico
vt in. c. accedēs. de rap. pter pdicta est
pctm hō naturā qd hz tres spēs. Pnia
ē sodomia q. ē grauissimum pctm. vñ
clerus dōz deponit z in monasterio de-
trudī ad agēdū pniaz. Laicō hō e. cōl-
carl. z penit. reddi alienā cōione fide-
litū. c. cleri. de excels. pla. Scdm vero le-
ges dōz igne cremari. vt in auc. vt non
lux. hō naturā. Et ibi dō q. pp impios
actō sodomitaz: famēs z terremotus.
z pestilentie fiūt z ciuitates cū omni-
bus pariter perierūt.

Est et alia spēs hō naturā q. dō mōl-
cēs. Et tūc ē qn ē pollutio solū sine al-
teri cōmixtiōe. Si hō coit. sit ad rem
alteri spēs: sic dō bestialitas. z ista est
tertia spēs cōtra naturam.

Quod ē grautō hor. R. hz. Tho. scōa s.
scōe. q. cltū. Grauitissimū iter oīa pctā
luxurie est viciū hō naturā. z hoc iō q.
trāsgredtē illud qd hz naturā determi-
natū ē tāq. pncipiū. Circa vīū Uene-
reū. Post hoc est incestō qui ē hō natu-
ralē reuerentiā quā debem psonis cō-
sūctis. Alie aut spēs sū hō rectā rōnēs

In ex suppone naturalium principiorum. ma-
 gis autem repugnat rationi. Quod aliquis vene-
 rets viat non solum illud quod puenit p-
 li generade sed et cum iniuria proximi. Et
 id fornicatio simpliciter minima est inter species
 luxurie. Adulterium vero grauius est quam stu-
 pium. quia maior iniuria fit in abusione
 mulieris alterius potestati subiecte quam ad
 vsum generationis quam subiecte ad solam cu-
 stodiam. vtrumque autem aggrauatur per violentiam.
 et id raptus fornicationis est grauior quam sim-
 plex stuprum: et raptus uxoris quam adu-
 lterium. Nec est omnia aggrauantur secundum rationes
 sacrilegij quam si persona deo sacra ra-
 pta. Item iter peccati per naturam grauius
 est peccatum bestialitatis ubi non fuerit debi-
 ta species. Post hoc autem est vitium sodomiti-
 cum ubi non fuerit debitus sexus. post hoc
 autem est peccatum mollicie ex eo quod non fuerit
 debitus modus cubedii. magis autem
 si non sit debita vas quam si non sit debu-
 tus modus. Ad id autem iter peccati per naturam est
 peccatum mollicie quod consistit in sola emissio-
 ne seminis sine cubitu ad alterum. Et
 de ista materia habetur xxxij. q. vij. adulterium

4 Utrum sensus in delectatione. scilicet
 cognitiōis carnalis absque hoc quod presentia-
 tur in actu sit mortale. Respondeo sic. de quod vide-
 tur. Delectatio. §. i.

Q Aleficiatus. De hoc dictum est supra
 Impedimentum. xxv. §. xvij. et xix. Et
 an maleficium possit tolli per aliud. vide-
 tur ibi. et si quas qualiter demones possint
 vexare homines: quod si possint a diuinitate
 habere copulam. Respondeo per pallum. in. iij. q.
 hoc potest fieri multipliciter. Primum ex hoc
 quod demones spiritus habent potestatem per creaturam cor-
 poralem ad motum localem prohibendum vel fa-
 ciendum. vbi potest corpora impedire ne sibi
 mutuo appropinquent directe vel indi-
 recte se iterponendo inter eos corpore assu-
 pto. secundo potest inflammarum ad factum illud: vel
 refrigerare ab actu illo adhibendo oc-
 culite virtutes quas optime nouit ad hoc
 validas. Tertio turbando imaginatiuam
 fantasiā: et estimatiuam quam reddat multum
 exosam. Quarto prohibendo directe
 rigorem membri. sicut et motum localem cu-
 iuscumque organi. Quinto prohibendo mis-

sionem spirituum ad membra in quibus est for-
 motua quasi intercludendo vias seminis
 ne ad vasa generationis descendat: vel ne
 ab eis fecundat: vel ne excidat: vel ne emit-
 tatur. ad e. Arch. f.

Q Anmissio est datio libertatis. nam
 quod diu quod in facultate est: manum. et
 potestati suppositus est. Anmissus vero li-
 beratus est. ista. de liber. i. in. et manumissus
 si dicitur libertatis quod quod. Libertas in in.

Q Quis potest manumittere. Respondeo manu-
 mittere potest dominus quod est maior. xx. annis
 nisi alius non habeat administrationem vel sur-
 osus et pignus. Minor vero. xx. manumit-
 tere iter viuos non potest nisi ex causa. Et tunc
 si est maior. xvij. annis. C. q. manumit. non
 potest. si minor. Sed in vltima voluntate potest
 testari. scilicet post. xliij. annis. C. q. manumit.
 non potest. antequam. Sed hodie. Item episcopus potest manu-
 mittere suos ecclesie bene meritos. xij.
 q. ij. si quis. potest et alios non bene meritos.
 dum tamen det ecclesie pignus duos eiusdem me-
 riti et pecunie. xij. q. ij. episcopus quod mancipius.
 Et secundum hoc. intelligitur de quod det de suis bo-
 nis propriis: non de rebus ecclesie. Item potest
 manumittere causa miserationis. xij. q. ij. cum
 redemptor. quod intelligitur potest de bene merito
 Item abbas non potest manumittere seruum
 monasterij nisi de consensu episcopi et mona-
 chorum. di. l. iij. abbatibus: nisi sit priora consue-
 tudo extra. de his que sunt a prelatu. ea noscitur.
 Item seruus cuius plurimum manumititur potest ab
 vno. Sed debet manumissor alios suare
 idem. C. de condi. ser. ma. l. i. et no. quod
 non valet manumissio in fraude creditorum
 facta. C. q. manumit. non potest. l. i.

Q Quali fieri deat manumissio. Respondeo
 multis modis. aliquando in ecclesia sub aspectu
 episcopi et plebis: et de hoc fieri scriptura
 ad cautelam futuri. C. de his qui in ec-
 ma. l. i. extra de ser. non or. c. i. Item fit. quod
 quod coram iudice: et de manumissio vindicte.
 nam vindicta appellatur foris a pre-
 toria cum que tangebant a prelore illi quod manu-
 mittebant. ista. de liber. §. multus. et ibi
 gl. et sigde manumissio fiat ad hoc ut ma-
 numissus ordietur de potestati fieri coram iu-
 dice ecclesiastico quod coram seculari. ar. extra.
 de ser. non or. c. i. Item potest manumissio fieri